

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 1

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

MİLLÎ DAYANIŞMA, KARDEŞLİK

VE

DEMOKRASİ KOMİSYONU

8'inci Toplantı

11 Eylül 2025 Perşembe

Gündem:

- Memur Sendikaları Konfederasyonunun (MEMUR-SEN) Dinlenilmesi
- Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonunun (TÜRKİYE KAMU-SEN) Dinlenilmesi
- Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonunun (KESK) Dinlenilmesi
- Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun (TÜRK-İŞ) Dinlenilmesi
- Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonunun (HAK-İŞ) Dinlenilmesi
- Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun (DİSK) Dinlenilmesi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 2

MİLLÎ DAYANIŞMA, KARDEŞLİK VE DEMOKRASİ KOMİSYONU

11 Eylül 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.13

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

----- 0 -----

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın milletvekilleri, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonumuzun 8'inci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Bildiğiniz gibi, bugün gündemimizde önce ilk oturumda memur sendikalarını dinleyeceğiz, İkinci Oturumda da işçi sendikalarımızın temsilcilerini dinleyeceğiz. Yarın da iş dünyasının temsilcilerini dinleyerek bu haftaki çalışmalarımızı sona erdireceğiz.

Şimdi, Sayın Murat Emir'in bir söz talebi var, kendisine söz veriyorum.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Türkiye'miz maalesef demokrasi adına son derece karanlık bir süreçten geçerken, biz demokrasi görevi olan, vazifesi olan Komisyonumuzun Sekizinci Toplantısını yapıyoruz.

Özellikle partimiz üzerinde yürütülen o darbe girişimini ve o darbe girişiminin bir parçası olan, yargı görünümü altında ama tamamen siyasi bir operasyon olan İstanbul İl Başkanlığımıza kayyum atanmasını, İstanbul il binamıza polis şiddetiyle, 5 bin polisle girilmesini ve sonrasındaki süreçleri Komisyonumuzun gündemine getirmek istiyoruz. Çünkü değerli arkadaşlar, elbette ki Türkiye'de "barış" diyoruz, "demokrasi" diyoruz, "kardeşlik" diyoruz, "Terörsüz Türkiye" diyoruz ve bunun için de birçoğumuzun son derece samimi,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 3

içten, cesur çalışmalar yaptığımıza tanıyoruz. Bunun için de emek veren herkese başta Sayın Meclis Başkanımız olmak üzere teşekkür ederiz ama biz bu komisyon çalışmasını nasıl bir Türkiye'de, nasıl bir siyasi atmosferde yaptığımızı da bugün konuşmak durumundayız, Türkiye'nin gündemine bunu getirmek zorundayız.

Bakınız, değerli arkadaşlar, Türkiye'de maalesef siyaset yargı eliyle dizayn edilmeye çalışılıyor. Adliye koridorlarında bir türlü aranıp bulunamayan asliye hukuk mahkemeleriyle bir siyasi dizayn yapılıyor. Bu, bugün Cumhuriyet Halk Partisine yapılıyor çünkü biz Türkiye'nin birinci partisiyiz, çünkü ilk seçimde iktidara gelecek partiyiz ama bugün iktidar partisi bulabildiği yargı aparatlarıyla Cumhuriyet Halk Partisine karşı bir darbe girişimi içerisinde. Teşhisi doğru koymak zorundayız. Bakın, kısaca kavramsallaştıracak olursak bir kayyumlaştırma sürecinden geçiyoruz. Seçilmiş belediye başkanlarımız görevlerinden alınıyor, tutuksuz yargılanmaları gerekirken tutuklu yargılanıyor, yapılabilirse yerine kayyum atanıyor, eğer kayyum atanacak gibi değilse terörle ilişkilendirilerek görevden alınıyor ve bütün bunlarla birlikte aslında halk iradesine, seçmen iradesine darbe vurulmuş oluyor; açık bir gerçeklik olarak önümüzdedir bu. Biz hiç kimsenin yargılanamayacağını söylemiyoruz ama özellikle seçilmişler bakımından yargılamanın tutuksuz olması gerektiğini ve halk iradesine, demokrasiye saygının en temel gereğinin bu olduğunu söylüyoruz. Siyaset yargısallaştırılıyor arkadaşlar, yargısallaştırılmış bir siyasetle iç içeyiz. Siyasetin alanı yok edilmiş durumda ve siyasetçiler yargı üzerinden birbiriyle konuşur hâldeler ve sonuç olarak Türkiye'de siyasi yargılamanın, siyasi meselelerin yargılandığı mahkemelerin, özellikle kamuoyuna gündem olmuş mahkemelerin her şekilde talimatla hareket ettiğini çok iyi biliyoruz. Türkiye'de yargı tarafsızlığından ve bağımsızlığından bahsetmenin mümkün olmadığını maalesef biliyoruz. Bunun bir diğer uzantısı da polis ablukası; birazdan kısaca bahsedeceğim. Bütün bu süreçlerle birlikte bir yanıla kayyumlar atanıyor, bir yanıla millî iradeye darbe yapılıyor, seçilmişler hapislerde tutuluyor ve Cumhuriyet Halk Partisinin üzerinde de yargısal bir baskı kurulmaya çalışılıyor. Bunun bir tek sebebi var: Baş eğdiremiyorlar, baş edemiyorlar ve bu yargı oyunları ile mücadele etmeye çalışıyorlar ama bunlar nafile; biz sonuna kadar siyaset diyoruz, sonuna kadar demokrasi diyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 4

Elbette ki burada dün, bu haftanın başında İstanbul'da yapılanları gündeme getirmek gerekiyor. Bir defa şunu açıklıkla ifade etmeliyim: Hukuki bir tartışma yürütebiliriz ama aslında Anayasa'mız, yasalar son derece açık; Türkiye'de 1950 yılından beri seçim hukuku var, Yüksek Seçim Kurulu var ve seçim hukukunun temel ilkeleri var ve ancak ve ancak partilerin kongreleriyle, kurullarıyla, kurultaylarıyla ilgili davaların ilçe, il ve Yüksek Seçim Kurulu tarafından görüleceğine dönük içtihatlar var ama bütün bunlar bir kenarda dururken "Bir mahkemeye başvuralım, o mahkeme 'Görevsizim.' derse öbürüne başvuralım, bir asliye hukuk hâkimi bulana kadar başvuralım. 9 defa reddedilmiş, 10'uncuyu bulalım ve bir hâkimin bir kararıyla koskoca Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul İl Başkanlığına tedbiren kayyum atayalım."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Bunun içerisinde hukuk yok arkadaşlar, bunun içerisinde demokrasi yok, adalet yok. Bilmeyenler için söyleyeyim, birçok kanalda bunlar konuşulmuyor: İstanbul'la ilgili hazırlanan iddianame 9 sayfa. Bir tane ses kaydı var. O ses kaydında da ne alan var ne veren var, hiç kimse belli değil. Bütün bunlara rağmen ilgili asliye hukuk mahkemesi ceza mahkemesinin yerine geçiyor, daha orada duruşma başlamamış, delilleri takdir ediyor, "Ben ikna oldum, tedbir koyuyorum." diyor ve İstanbul İl Başkanlığına bulabildiği bir aparatı gönderiyor kayyum olarak. Bunun neresinde demokrasi var? Bunun neresinde siyaset alanı var? Bunun neresinde barış var arkadaşlar? Ve baktığınız zaman, bizim Siyasi Partiler Kanunu'muz çok açık, Anayasa'mız son derece açık ve burada açık bir yetki gasbı olduğunu hepimiz biliyoruz. Nihayet bugün Ankara'da bir asliye hukuk mahkemesi reddetti, esastan reddetti. Bakın, esastan reddetmesi demek, aslında o İstanbul mahkemesinin koyduğu tedbir kararının kendiliğinden ortadan kalkması demektir.

Peki, biz bunları niye yaşadık? İçinizden bir kısmının "Bunları niye burada konuşuyoruz, bu Komisyonla ilgisi ne?" dediğini duyar gibi oluyorum. Değerli arkadaşlar, Türkiye'de toplumsal barışı sağlayacaksa, demokrasiyi kökleştireceksek, adaleti sağlayacaksa, herkesi eşit hissettireceksek; siyasi partileri, siyaseti güçlendireceksek, siyaset alanını derinleştireceksek, siyasi

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 5

partiler üzerindeki ve bugün bize yapılan bu kapsamdaki saldırılara da karşı koymak zorundayız. Bunları göz ardı edemeyiz, bunları görmezden gelemeyiz; bunu yaptığımız bir Türkiye'de asla barışı konuşamayız, asla demokrasiyi konuşamayız.

Değerli arkadaşlar, bakınız, burada İstanbul binamıza zorla giriliyor, 15 bin polisle giriliyor ve milletvekillerimize saldırılarda bulunuluyor. Milletvekillerimize saldırdılar, kadın milletvekillerimize saldırdılar, gözlerine -hepiniz gördünüz görüntüleri- gaz sıktılar hiç gerek yokken. Bu, hepimizin sorunu, Meclisin sorunu, Meclis Başkanımızın da sorunu; bunu görmezden, duymazdan gelen bir Komisyon düşünemiyoruz arkadaşlar. Ve bizim buna dönük olarak da buradan bir şeyler yapmamız, bir ses çıkartmamız, bir söz kurmamız gerekiyor. Ve değerli arkadaşlar, Türkiye'nin geldiği noktada gazlı, coplu, darplı, şiddetli bir demokrasi süreci yaşıyoruz; ablukalar içerisinde bir il başkanlığımız var. Soruyoruz: Bir mahkeme bir tedbir kararı vermiş; İçişleri Bakanlığı, İstanbul Valiliği icra memuru mudur? Kendiliğinden harekete geçmiş, gecenin bir vakti il başkanlığımıza giden yolları kesmiş "Çıkın oradan, içeri gireceğiz." diyorlar. Niye? Belli değil, belli değil arkadaşlar. Buradaki herkes, neredeyse herkes hukukçu, herkes bunun ne anlama geldiğini bilir; işgüzarlık yapılıyor. Ve o kişiler, o aparatlar meydan okuyorlar: "Biz buraya geleceğiz." Ne oldu, geldiler? Türkiye kaybetti, Türkiye'nin demokrasisi kaybetti, biz kaybettik aslında, hep birlikte kaybettik. Türkiye, polisin, 5 bin polisin bir partinin İstanbul il binasına gazla, copla, barikatla, miğferle, kalkanla gireceği bir Türkiye midir? Bunu konuşmazsak biz burada işimizi yapmış sayılır mıyız değerli arkadaşlar?

Bir kurultay davası yürütülüyor. Biz bunun ne olduğunu biliyoruz, amacını biliyoruz. Kurultay davası üzerinden partimiz tartıştırılmak isteniyor. Türkiye'nin çok temel sorunları var; asgari ücrete hâlâ zam yapılmadı, resmî enflasyonunuz yüzde 40'lara yakın, hâlâ yapılmadı. Memurların zamları hâlâ belli değil, enflasyonun son derece altında ezim ezim eziliyorlar. Emeklileri 16 bin küsur liralık bir açlık, sefalet maaşına mahkûm edilmiş bir Türkiye'deyiz. Bunları konuşmak yerine bu meselenin aynı zamanda bir psikolojik harp parçası olarak da akşama kadar kimi kanallarda Cumhuriyet Halk Partisi kurultayları konuşuluyor. Hukuken, Anayasa'mıza göre, Siyasi Partiler Kanunu'muza göre asla ve asla bu mahkemelerin, davaların olmaması gerekirken, tüketilmiş olması

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 6

gerekirken maalesef yargı üzerinden siyaset dizayn edilmeye çalışılıyor. Bu süreçler sonunda değerli arkadaşlar, maalesef gördüğümüz, çok partili yaşamın artık siyaset eliyle sonlandırılmasıdır. "Demokrasi" diyoruz, "barış" diyoruz, "Terörsüz Türkiye" diyoruz ama eğer bir asliye hukuk hâkimi yetki gasbı yaparak bir siyasi partinin kurultayına, genel merkezine, il başkanlıklarına "Tedbir koyuyorum." diyerek, tedbir koyma iddiasıyla birilerini gönderip orada genel başkanlık, orada il başkanlığı yaptıracaksa Türkiye'de çok partili siyasal yaşamın sonuna gelmişiz demektir. Anayasa açık, Anayasa diyor ki: "Siyasi partiler demokratik yaşamın vazgeçilmez unsurlarıdır." Peki, değerli arkadaşlar, bir asliye hukuk hâkimi tek başına bir karar alıp bir partinin il başkanlığına veya genel merkezine kayyum gönderebiliyorsa artık o ülkede demokrasiden, sandıktan bahsedilebilir mi? Bakın, bütün diktatörlüklerde sandık vardır, sandık hiçbir şekilde demokrasinin belirtisi dahi değildir ama demokrasinin belirtisi olan serbest seçimlerdir ve muhalefetin varlığıdır. Şimdi, siz en büyük rakibinizi, yüzde 40'lara dayanmış oy potansiyeli olan rakibinizi İstanbul İl Başkanlığı üzerinden, Genel Merkez üzerinden takdir ettiğiniz, tercih ettiğiniz birilerine emanet ettiriyorsanız, "Aranızda hâlleşin." diyorsanız hatta kendi medya aygıtlarınızla "Bunlar bölünecekler, bunlar parçalanacaklar." diye bir algı operasyonu yürütüyorsanız artık orada demokrasiden bahsedemeyiz.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Komisyonunda Anayasa değiştirken AKP Milletvekili Cengiz Aydoğdu şöyle bir benzetme yapmıştı, onu da sizlerle paylaşayım, demişti ki: "Yörük çadırında kavga çıkar, her şey olur, herkes birbirine her şeyi yapabilir ama bir şey yapılmaz bizim geleneğimizde, o da çadırın ana direğine vurulmaz çünkü o ana direk çökerse o çadır çöker." İşte değerli arkadaşlar, burada bahsettiğimiz budur, ana direk çökmek üzeredir, herkes aklını başına almalıdır. Türkiye bu geri demokrasiyi, demokrasisinin tüketilmesini, Türkiye siyasi partilerin bu yollarla küçültülmesini, yargı baskılarıyla bölünmesini, çalışamaz hâle gelmesini artık taşıyamaz. Öyle bir yerdeyiz ki demokrasiyle mi devam edeceğiz, gerçekten demokrasi mi diyeceğiz, siyasi partilerin özerkliği mi diyeceğiz, Anayasa mı diyeceğiz, kanunlar mı diyeceğiz yoksa talimatlandırılmış yargının kararlarıyla siyasetin dizayn edilmesine boyun mu eğeceğiz? İşte tercih burasıdır. İşte bu nedenle bu Komisyonumuz bunları konuşmak, bunları değerlendirmek, tartışmak zorundadır değerli arkadaşlar.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 7

Bakın, bu sorun bizim sorunumuz, sadece Cumhuriyet Halk Partisinin değil, Türkiye'de milyonlar, Cumhuriyet Halk Partisine gönül vermiş, umut bağlayan milyonlar var ama Cumhuriyet Halk Partisine umut bağlamasa bile sandığını bekleyecek, sandığına sahip çıkacak, "Sandığıma yan bakmayın." diyecek başka milyonlar da var. Teşhisi doğru koyarsak, burada yapılan bir siyasi partiye bir operasyondur ama siyasi partilere, siyasete, sandığa yapılmış bir operasyondur kabulünü görüyorsak arkadaşlar, buna sahip çıkacak 86 milyon vatandaşımız var. Kim bu ülkede gücüne güvenip sandığa yan baktıysa halktan tokat yemiştir, en son örneği de İstanbul tekrar seçimleridir. Bu halk, bu millet sandığına sahip çıkacaktır. Ve nitekim yapılanlar her defasında boşa gitmiştir ama Türkiye kan kaybetmiştir.

Sayın Meclis Başkanına seslenmek istiyorum. Kendisinin demokratik tutumlarına tanık olduk ama zaman zaman da sessiz tutumlarına tanık oluyoruz. Sayın Başkanımızın elinden geleni yapabileceğini, yaptığını ben görüyorum ama Sayın Başkanım, açıktan da yapmalıyız bunu, herkes duymalı ne yaptığımızı, nerede durduğumuzu herkes duymalı. Başka türlü biz Türkiye'ye demokrasi adına bir ses yükseltmeyiz. Bakın, sizin 2010 yılında Saadet Partisine, sizin Genel Başkanı olduğunuz Saadet Partisine kayyum gönderildiğindeki sözlerinizi Komisyonumuzla paylaşmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Şimdi benimle ilgili konuşuyorsunuz, sözünüzü kessem olmaz, uzatsam olmaz.

Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yeni bir sataşmaya mahal vermeden.

MURAT EMİR (Ankara) - Yok, sataşmam ben.

"Bir yerel mahkemenin tek hâkimi tarafından kayyum davası sonuçlanmıştır. Bu kayyum davası Türkiye siyasetine nasıl olağan dışı yollardan müdahale edilebildiğinin çok açık kanıtıdır. Bu kayyum davası Türkiye siyasetine nasıl olağan dışı yollardan müdahale edilebildiğinin çok açık kanıtıdır."

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 8

diyorsunuz 2 kez Sayın Başkanım.

Ve bizim buradan bir ses yükseltmemiz gerekiyor değerli arkadaşlar. Bu Komisyonda dinliyoruz, herkesi dinliyoruz, bir iddiamız var ve bütün kesimleri dinleyerek toplumsal rızayı genişleteceğimizi söylüyoruz. Evet, bunu yapalım ama bu Komisyonun aynı zamanda kimi adımları atmasının zamanı gelmiştir, artık daha fazla geciktiremeyiz bu adımları, acil atılması gereken adımlar var değerli arkadaşlar. Bu millet bize bakıyor, ne olacak diye bizi takip ediyor ama içinden bir şey çıkmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Bugüne kadar gelinen nokta bir arpa boyu kadar yol alamadığımızdır.

Şu örnekleri vermek istiyorum değerli arkadaşlar: Bakın, kayyumlar hâlâ gündemde, hiçbir çalışmaya gerek yok, halkın iradesine saygı duyacaksınız; kayyum uygulamasına hemen son verebilirsiniz.

Aynı şekilde hasta tutuklular... Bugün Murat Çalık'la ilgili Anayasa Mahkemesi kararı geldi -vaktim olsa da anlatsam size bir hekim olarak- olacak iş değil, Anayasa Mahkemesi dosya üzerinden baktığı için bize göre çok isabetsiz bir karar veriyor ve son üç ayda 21 kilo vermiş birinden bahsediyoruz. Hasta tutuklular; bunun için hiçbir şey yapmaya gerek yok. Meclis olağanüstü toplanmalı. Milletvekillerine karşı orantısız güç kullanıldı, birazdan arkadaşlarımız konuşurlar, resimleri ortalıkta. O polis müdürlerine ne yapıldı? Onlara ne yaptığımızı göstermek zorundayız Sayın Başkanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Tekrara düşmeyeceğim, kesilmezse sık sık sevinirim.

Bir ülkede milletvekillerine bile böylesine saldırgan bir tutum içine giriliyorsa, coplanıyorsa, gözlerinin içine gaz sıkılıyorsa; biz, buna dönük olarak

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 9

bu Komisyondan bir bildiri yayınlamalıyız, tutumumuzu açıkça belirtmeliyiz. İçişleri Bakanı savunma vermeli, İstanbul Valisi savunma vermeli; onu yapan polis memuruna kim emir vermiştir, bunun ortaya çıkması gerekli. Bunlar yapılmadan, biz bu görüntüleri sineye çekersek, yarın bir başkası yapar değerli arkadaşlar, buna izin veremeyiz. Bir Meclis Komisyonunun böyle bir olay yaşanmışken bu olmamış gibi yapması, olmamış gibi çalışmalarına devam etmesi elbette ki düşünülemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Buyurun, tamamlayın lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) - Değerli arkadaşlar, şunun anlaşılması lazım: Bir yanıyla böylesine siyasetin yargı yoluyla dizayn edilmesi, hukukun, Anayasa'nın ayaklar altına alınması; bir yanıyla sandığın yok edilmesi, millî iradeye saygı duyulmaması; diğer yanıyla siyasi partilerin kapatmaktan beter edilmesi "Tedbir uyguluyoruz." gerekçesiyle kayyumlar üzerinden yönetilmesi ve oradan "Acaba patinaj yaptırır mıyız? Acaba baş eğdirir miyiz? Acaba zayıflatır mıyız? Acaba koltuğumuzu böyle koruyabilir miyiz?" yollarına girilmesi asla kabul edilemez. Şurada samimi bir duruşa ihtiyaç var, değerli arkadaşlar, bu Komisyonun gerçekten çalışmasını istiyor muyuz, gerçekten istiyor musunuz? Yani gerçekten "Türkiye'de toplumsal barışı sağlayalım." diyorsanız, gerçekten "Türkiye'de, demokrasiyi geliştirelim." diyorsanız, bütün bu yaşananlara bugün Cumhuriyet Halk Partisine yapılmış gibi görünen ama aslında tüm siyasal sistemimize yapılan, demokrasimize yapılan bu saldırıya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - ...göz yumulursa eğer, bu görmezden gelinirse, üstüne yatılırsa bu yanlışın, bu demokrasiye saldırının aslında bu Komisyonu da bir yönüyle dinamitlemiş olmayacak mıyız? Herkesin, bu Komisyondaki herkesin ve bu Komisyona destek veren herkesin buradan da düşünmesi gerekir. Eğer bu Komisyon ilerlesin isteniyorsa artık bu hukuksuzluklara, bu asliye hukuk mahkemeleri üzerinden estirilen teröre, bu baskılara, bu il binalarımıza, genel merkezlerimize, partimizin binalarına böylesine saldırgan, sanki suç örgütüymüş

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 10

gibi, sanki terör örgütüymüş gibi saldırılmasına boyun eğmemeliyiz; bu konuların hepsi birbiriyle iç içedir ve hepimize düşen bir görev vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Ben Meclisimizin ve bu Komisyonumuzun bu konuda duyarlı olmasını, tüm siyasi partilerin katılımıyla bir bildiri yayınlamamızı, başta İstanbul'da yapılanlar olmak üzere, başta milletvekillerine yapılanlar olmak üzere, aynı zamanda bu saldırganlığın teşhir ve teşhis edilmesini, eleştirilmesini, ilgililerin uyarılmasını bu Komisyondan talep ediyorum. Bu olmadan, bunlar yapılmadan İstanbul'da yapılanlara, Cumhuriyet Halk Partisine yönelik olmayacak iddialarla, olmayacak hukuk yollarıyla yapılan bu saldırılara böylesine boyun eğilirse, bu Komisyonun bu şekliyle Türkiye'ye bir umut vermesi gerçekten güç olacaktır. Şunu görüyoruz: Birçok Komisyon üyesi samimi, bu sorunları çözmek ister ama o kirli odakları bulun ve o kirli odakları susturun arkadaşlar. Türkiye bu ayıbı yaşamamalı, Türkiye yoluna demokrasi içerisinde, çok partili siyasal rejim içerisinde; özgürlükleri genişleterek ve kardeşliğini tekrar kurarak yürüyebilir.

Kısa bir değerlendirme de bugünkü şeyle ilgili yapmak istiyorum Sayın Başkan, önemli çünkü. İstanbul'daki asliye hukuk mahkemelerinden biri, biraz önce bahsettiğim gibi iddianameyi gördü, daha duruşması görülmemiş, ceza yargısında duruşması başlamamış bir iddianame üzerinden tedbir kararı verdi. Öyle bir tedbir kararı verdi ki aslında hüküm doğuracak bir karardı çünkü istenen kayyum atanmasıydı ve böylelikle İstanbul'u terörize etti ve bu konuda daha önce Ankara'da açılmış olan bir davada bugün esastan 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından reddedildi ve sonuçta ortada esastan bir ret söz konusu aynı konuyla ilgili. Dolayısıyla verilen tedbir kararı artık yok hükmündedir ve bir an evvel bizim İstanbul İl Başkanlığımız boşaltılmalıdır, bizim şu anda seçilmiş İstanbul İl Başkanlığımız ve yönetimimiz görevi başındadır ve Türkiye'ye bunu yaşatanlar, İstanbul'a bunu yaşatanlar; Türkiye demokrasisine bu zararı verenler ve bu zararı verenlerin arkasındaki, bu piyonların arkasındaki eller de mutlaka teşhir edilmelidir ve bu konu bu Komisyonun da gündeminde olmalıdır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 11

Teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ediyorum.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.36

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.46

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

----- 0 -----

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın milletvekilleri, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonumuzun 8'inci Toplantısının İkinci Oturumunu açıyorum.

Bu toplantıda memur ve işçi sendikalarımızın değerli temsilcilerine söz vereceğiz, onları dinleyeceğiz.

Değerli arkadaşlar, özellikle bu Komisyonumuzun yapmış olduğu görevin ne kadar hayati, ne kadar önemli olduğunu hatırlatan gelişmelerden birisi hiç şüphesiz iki gün evvel Doha'da gerçekleştirilen İsrail'in saldırısıdır. İsrail aynı gün içerisinde 3 egemen ülkeye birden saldırarak; Katar'a, Tunus'a ve Yemen'e saldırarak aslında bölgedeki saldırgan tutumlarıyla ilgili yeni bazı sinyalleri ortaya koymuştur. Açıkçası, bu saldırının gerçekleşmesi, hem Sumud insani yardım filosunu hedef alarak Tunus'ta saldırının gerçekleşmesi hem de esas itibarıyla Amerika Birleşik Devletleri'nin müttefiki olan ve bölgedeki en önemli üslerinden biri olan Katar'da bu saldırının ortaya konulmuş olması gerçekten artık her birimizi alarme eden fevkalade önemli bir işaret fişegidir. Bu saldırıyla açıkçası İsrail "Ben istediğim ülkede istediğim insanı öldürebilirim.", bu mesajı çok net bir şekilde vermiştir. İkincisi, hiçbir ülkenin egemenlik hakkını tanımadığını bir kez daha çok açık bir şekilde ortaya koymuştur. Üçüncüsü,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 12

Amerika Birleşik Devletleri'nin, hangi üsse sahip olursa olsun, bölge halklarını, bölge ülkelerini korumayacağını ya da koruyamayacağını ortaya koymuştur ve böylece, bölge halklarının neredeyse tamamına karşı bir düşmanlık ilişkisi içerisinde olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Değerli arkadaşlar, şimdiye kadar çok saldırı gerçekleşti; bu son saldırıların hepimizi gerçekten derin bir uyanışa sevk etmesi gereken bir adım olduğuna inanıyorum. Bu çerçevede, bu Komisyonun yüklendiği görev de en az bu uyarı kadar önemli, tarihî bir sorumluluktur. Biz, böylece, zaten bölerek, parçalayarak, terör örgütleri vasıtasıyla, vekâlet örgütleri vasıtasıyla Orta Doğu halklarının içine nifak sokarak, ülkeleri, bölgeleri karıştırarak yoluna devam eden bu anlayışa karşı, teopolitikten kaynaklanan siyonizmin yayılmacı anlayışına ve siyasetine karşı bölge halkları olarak bir, beraber olduğumuzu ifade etmek, ortaya koymak mecburiyetindeyiz. Bu Komisyonun varlık sebebi tam da bu gerekçelerden kaynaklanmıştır. Adından da anlaşılabilceği gibi, millî dayanışmayı ortaya koymak, aramızda Türk'üyle Kürt'üyle, farklı etnik ve mezhebî farklılıklarıyla kardeşliği ortaya koymak ve ayrıca Türkiye'de demokrasinin standartlarını arttırarak herkesin özgür ve güvenlik içerisinde yaşadığı bir ülkeyi kurmak ve buna destek olmak bu Komisyonun başlıca hedefidir. Bu çerçevede, ümit ediyoruz ki büyük mesafe alındı, bu Komisyon gerçekten çok gayretli bir çalışmaya ev sahipliği yapıyor, burada önemli görüşmeler yapıyoruz. Şimdiye kadar toplumun farklı kesimlerini temsil eden arkadaşlarımız bireysel olarak ya da kendi temsil ettikleri sivil toplum kuruluşları adına burada söz aldılar. Herkes kendi farklı görüşlerini ifade etmekle birlikte herkesin ortak meramı "Evet, biz kardeşlik istiyoruz, barış istiyoruz, huzur istiyoruz, esenlik istiyoruz ve hep beraber Türkiye'nin güvenlik içerisinde yaşayabileceği bir ülke olmasını istiyoruz." kanaatini ortaya koydular. Dolayısıyla bu çalışmaları en kısa zamanda olgunlaştırmak ve bir nihai sonuca ulaştırmak Komisyonumuzun başlıca görevidir.

Bu dinlemeler arkadaşlarımızın, sivil toplum kuruluşlarının görüşlerini kayda almak, hiç şüphesiz sadece burada onları ağırlamaktan ibaret bir husus değildir. Burada her arkadaşımızın dile getirdiği görüşlerin tabii ki tamamı nihai raporumuzda yer almasa bile burada dile getirilen görüşler nihai raporlarımızın oluşmasına büyük katkı sunacaktır. Ama bundan da önemlisi -daha evvel de

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 13

ifade ettiğim gibi- burada söz alan her bir arkadaşımız Türkiye'de toplumsal mutabakatın oluşmasına, toplumsal rızanın gelişmesine şimdiye kadar çok büyük katkı sundular, bundan sonra da sunmaya devam edecekler. Ümit ediyorum ki en kısa zamanda sadece Türkiye'de silahların sustuğu bir ortam değil, bütün bölgede silahların sustuğu, kardeşliğin hâkim olduğu, insanlar arasındaki etnik, mezhebî ve siyasi farklılıkların çatışma sebebi değil, bir bütünleşme ve birleşme vesilesi hâline dönüştürüldüğü bir Türkiye'yi ve bir bölgeyi inşa ederiz.

Bu toplantılara başladığımız ilk günden itibaren en temel iddialarımızdan biri, aslında "Terörsüz Türkiye, terörsüz bir bölgenin de teminatı olacaktır." Ümit ediyorum, gayretle yürüttüğümüz, büyük bir titizlikle bugüne kadar getirdiğimiz bu çalışmaları en kısa süre içerisinde nihayete erdirecek ve terörsüz bir Türkiye'nin, terörsüz bir bölgenin kurulabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde teşkil edilen Komisyon olarak görevimizi yerine getireceğiz ve tekliflerimizi Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna sunmuş olacağız.

Ben bir kez daha bugün davetimize icabet eden memur ve işçi sendikalarımızın başkanlarına ve yöneticilerine teşekkür ediyorum.

Şimdi, sırasıyla önce memur sendikalarından başlayarak söz vereceğim.

İlk sözü Memur Sendikaları Konfederasyonu (MEMUR-SEN) Genel Başkanı Sayın Ali Yalçın'a veriyorum.

Buyurun.

MEMUR SENDİKALARI KONFEDERASYONU (MEMUR-SEN) GENEL BAŞKANI ALİ YALÇIN - Sayın Meclis Başkanım, değerli hazırun, sayın milletvekilleri, konfederasyonların çok kıymetli Genel Başkanları, değerli temsilciler; bugün, burada Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda milletimizin huzur ve güvenlik arayışının en önemli adımlarından biri olan terörsüz Türkiye sürecini görüşmek üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Bizim için terör sadece güvenliği değil, aynı zamanda toplumun sosyal barışını, kamu hizmetlerini, çalışma hayatını hedef alan büyük bir tehdit ve en önemlisi insanlığa karşı işlenmiş en önemli suçtur. Bu nedenle kimden gelirse gelsin, hangi gerekçeye dayandırılırsa dayandırılsın teröre asla meşruiyet kazandırılmaz ve atfedilemez.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 14

Terör Türk'üyle Kürt'üyle, Alevi'siyle Sünni'siyle bu milletin bütün evlatlarını hedef almıştır. Bu bağlamda öncelikle terör saldırılarında hayatını kaybeden bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize minnet ve şükranlarımızı arz ediyorum. Onların şehadeti, bu millete canlarıyla verdikleri en yüce emanettir. Bu emanet yalnızca hür bir vatan değil aynı zamanda öğretmenin kürsüsü, doktorun hastası, mühendisin sahası, imamın cemaatiyle bulunduğu mihraptır. Terör işte bu emaneti hedef almış; devleti milletinden, milleti hizmetinden koparmaya çalışmıştır ama bu millet şehitlerinin emanetini yere düşürmemiş ve düşürmeyecektir.

Son yarım asırda binlerce vatandaşımızı, 8 binden fazla kamu görevlimizi bu anlamda şehit verdik. Öğretmenlerimiz sınıflarında, doktorlarımız hastanelerinde, mühendislerimiz yollarda, imamlarımız mihraplarında hain saldırıların hedefi oldu. Kamu hizmetleri aksadı, milletin devlete güveni sarsılmak istendi ama başarısız oldu çünkü bu toprakların harcı şehitlerin kanı, gazilerin fedakârlığı ve annelerin gözyaşlarıyla yoğurulmuştur. Bu noktada iki ismi, iki sembolümüzü özellikle anmak isterim; Necmettin Yılmaz Öğretmen ve Şenay Aybüke Yalçın Öğretmenlerimizi özellikle bir öğretmen olarak anmak isterim. Necmettin Öğretmen, 22 yaşında gencecik bir idealistti, Şanlıurfa'dan evine giderken, memleketine giderken bu anlamda kaçırıldı ve şehit edildi. Aybüke Öğretmen, Batman'da müzik dersinden çıkan öğrencilerine şarkılar söyletirken okul yolunda saldırıya uğradı ve şehit oldu. Onlar milletimizin geleceğini aydınlatacakken alçak eller karanlığı tercih etti ama bilinsin ki Aybüke'nin sazından yükselen nameler de Necmettin'in kaleminden dökülen harfler de hâlâ bu milletin çocuklarının zihninde, gönlünde yaşamaktadır, şehitlerimizin aziz hatırası bu topraklarda ebedîdir.

Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun çok değerli üyeleri, biz, MEMUR-SEN olarak hazırladığımız Çalışma Hayatı ve Terör Raporu'yla şunu net bir şekilde ortaya koyduk; raporumuzu kamuoyuna açıklamıştık, yetkililere göndermiştik, arzu eden olursa, ulaşmayan varsa göndeririz: Kamuda örgütlü bir emek hareketiyiz ve onun için kamu görevlileri boyutuyla bazı hususları ifade etmem lazım. Bu raporumuzda da ortaya koyduğumuz şudur: Terör yalnızca cana değil aynı zamanda emeğe, kamu hizmetine ve toplumsal barışa doğrudan kasteden bir tehdittir. Bir öğretmenin

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 15

sınıfa girememe korkusu, bir doktorun hastasına ulaşamama endişesi, bir mühendisin yol yaparken ölümle burun buruna gelmesi, bir cami imamının cemaatiyle buluşurken kurşunların hedefi olması; bütün bunlar terörün çalışma hayatına nasıl darbe vurduğunu gösteriyor. Bütün bunları raporumuzda kayıt altına aldık. Çok sayıda emekçi şehit edildi, onlarcası yaralandı, yüzlercesi de tehdit edildi ya da kaçırıldı; iş makineleri yakıldı, iş yerleri, kamu araçları hep tahrip edildi. Sağlık çalışanlarının önemli bir bölümü görevleri sırasında doğrudan saldırıya maruz kaldı, ambulanslar kurşunlandı, hastaneler hedef alındı, hayatını kaybeden sağlık emekçilerimiz oldu. Öğretmenlerimiz yıllarca örgütün en önemli hedefi hâline dönüştü ve yüzlerce öğretmenimiz şehit oldu, yüzlerce okul yakıldı ve tahrip edildi, on binlerce öğrencimiz eğitim hakkından mahrum bırakıldı. Bunun bir başka boyutu da uluslararası çevrelerde yürütülen kara propagandalardır. Biz bu raporu yalnızca milletimize değil bütün dünyaya göstermiş olduk. Türkiye'nin terörle mücadelesini çarpıtmak isteyen odaklara karşı gerçekleri verilerle ortaya koyduk çünkü kamu bizim çalışma sahamız, emek ürettiğimiz alanımız, en vâkıf olduğumuz yerimiz. Uluslararası Çalışma Örgütü toplantılarında, uluslararası sendikal platformlarda, farklı mahfillerde dile getirdik ve biz bu konudaki yaşanan mağduriyeti ve şehit olan kamu görevlilerinin durumunu her ortamda savunduk ve dile getirdik. Açıkça ifade ettik ki PKK temsil ettiğini iddia ettiği halkın eğitim, sağlık ve çalışma haklarını bizzat engelleyen bir terör örgütüdür.

Sayın milletvekilleri, şunu özellikle vurgulamak isterim: Bizim tarihimiz ayrılıkların değil, birlik ve kardeşliğin tarihidir. Anadolu, asırlardır farklı kimlikleri aynı sofrada buluşturan, aynı cephede yan yana koyan bir coğrafyadır. Bu tarihî hakikati terörle perdelemek mümkün değildir. Sorunlarımız olmadı mı? Oldu. Terörü besleyen siyasetler uygulanmadı mı? Uygulandı ama bütün bunlar koca tarih içinde arızı, gelip geçici sapmalardır. Bu milletin tarihi, hakikati birlik ve kardeşliğidir. Bugün, tarihten gelen şuuru, inancımızın yoğurduğu bilinç ve emeğin alın teriyle kurduğu dayanışmayı yeniden kuşanma zamanıdır diyorum. Bir emek örgütü olarak biz diyoruz ki: Alın teriyle kurulan birlik hiçbir aparatın çözemeyeceği kadar güçlüdür. İşte, bu yüzden, bugün, kardeşliği yürekten bir sesle dile getirmek yalnızca bir ideal değil aynı zamanda bir millî sorumluluktur.

Değerli hazırun, MEMUR-SEN olarak biz, teröre ve teröre müzahir

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 16

unsurlara hep mesafe koyan, emeği ve kardeşliği merkeze alan köklü bir örgütlenmeyiz. Bu bilinçle sahada görüyoruz ki ayrılıklar yapay, birlik tarihî bir hakikattir.

Siz de takdir edersiniz ki biz kamu görevlileri devlet ile vatandaş arasında köprü vazifesi gören, milletin derdini ilk duyan, sıkıntısını da ilk hissedene, çığlığını ilk işitenleriz. Halkın sosyolojisini okuyan, milletin ruhunu hissedene, toplumun nabzını tutan emek örgütüyüz. Eğer bu süreç başarıya ulaşacaksa bunun yolu milletin gerçek duyarlılıklarını, endişelerini ve beklentilerini doğru okumaktan geçer. Bu nedenle Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunu toplumsal bir proje olarak görüyor ve burada yer almak, sahada her gün yüz yüze geldiğimiz tecrübelerimizle bu sosyolojinin okunmasına katkıda bulunmak bizim için yalnızca bir görev değil, aynı zamanda tarihî bir sorumluluktur diye düşünüyoruz.

Değerli Başkanım, kıymetli katılımcılar, değerli hazırın; terörsüz Türkiye vizyonu yalnızca bir güvenlik stratejisi değil, aynı zamanda toplumsal bir sözleşmedir, hepimizin ortak meselesidir. Bu süreci toplumsallaştırmak, sivil toplum örgütlerini paydaş kılmak, yeni ve sivil bir anayasayla taçlandırmak Türkiye Yüzyılı'nın da ön koşuludur.

MEMUR-SEN olarak sürece ilişkin dikkat edilmesi gereken birkaç hususun altını çizerek sözlerimi tamamlamak isterim. Süreç özgürlük, adalet, demokrasi ve millî birlik temelinde yürütülmelidir. Sivil toplum kuruluşları sadece dinlenen değil, gerçek anlamda sürecin paydaşı kılınmalı, yalnızca bir defaya mahsus görüşleri alınan kuruluşlar olmamalı. Devlet kuşatıcı ama kararlı olmalı. Terörü cesaretlendirecek hiçbir adım söz konusu olmamalı. Çözüm sürecinde tüm iyi niyet ve çabalara rağmen yaşanan olumsuzluklardan ders çıkarılmalı, sürecin sabote edilmesine ve sekteye uğratılmasına karşı ihtiyatlı davranılmalıdır. Yeni ve sivil bir anayasa yapılmalı, toplumun bütün kesimlerini kapsayan toplumsal sözleşme oluşturulmalıdır. Terörün mağdur ettiği vatandaşlarımızın acısı politize edilmemeli, toplumsal vicdanın ortak paydası olmalıdır. Terör örgütü PKK sadece Türkiye ve Irak'ta değil, hangi adı taşırsa taşırsın bütün ülkelerdeki bileşenleriyle birlikte silah bırakmalıdır. Suriye'deki yapılanma orada durduğu müddetçe terörsüz Türkiye projesi gerçekleşmemiş olacaktır. İsrail-Amerikan projesinin Suriye'de hayat bulmasına müsaade edilmemelidir. Bu konu pazarlık konusu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 17

yapılamaz ve yine şehitlerimizin hatırası, gazilerimizin fedakârlığı, annelerimizin gözyaşı bu sürecin kırmızı çizgisi olmalıdır. Biz eminiz, terör vesayeti kalktığında Türkiye sadece daha güvenli değil, aynı zamanda daha huzurlu, daha güçlü, daha müreffeh olacaktır. Bu hedefe ulaşmak için bizler de üzerimize düşen sorumluluğu almaya hazırız. Terörsüz Türkiye "Türkiye Yüzyılı"nın ön şartıdır. Bu inançla sürece katkı sağlayacak tüm adımların, alınacak kararların ülkemize, milletimize, geleceğimize hayırlar getirmesini diliyor, hepinizi MEMUR-SEN adına saygıyla selamlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Yalçın.

Şimdi Türkiye Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonu (TÜRKİYE KAMU-SEN) adına Sayın Genel Başkan Önder Kahveci'ye söz veriyorum.

Buyurun.

TÜRKİYE KAMU ÇALIŞANLARI SENDİKALARI KONFEDERASYONU (TÜRKİYE KAMU-SEN) GENEL BAŞKANI ÖNDER KAHVECİ - Sayın Meclis Başkanımız, değerli milletvekilleri, sendikalarımızın değerli temsilcileri; hepinizi şahsım ve TÜRKİYE KAMU-SEN adına saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada toplanmış olmamız sadece bir görev ifası değil, aynı zamanda tarihimizin akışına yön verecek, milletimizin geleceğini şekillendirecek bir iradenin ifadesidir. Hepimiz biliyoruz ki bu ülke, bu topraklar, bu bayrak kolay kazanılmadı, şehitlerimizin kanıyla, gazilerimizin fedakârlığıyla, analarımızın gözyaşıyla, babalarımızın, ecdadımızın alın teriyle yoğruldu. Sultan Alparslan'ın fethettiği bu topraklar Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde kahraman Türk milletinin verdiği muazzam kurtuluş mücadelesiyle Türkiye Cumhuriyeti'nin beşiği oldu. Maalesef kırk yılı aşkın süredir bir kara gölge milletimizin üstüne çökmüş, enerjimizi tüketmiş, umutlarımızı söndürmeye çalışmıştır. Ancak her karanlığın, karanlık gecenin bir sabahı, her kışın bir baharı vardır. Bugün dünyada yeni bir dönüşüm ve paylaşım süreci yaşanmaktadır. 21'inci yüzyılın ilk çeyreği geride kalırken dünya yeniden cepheleşmelere, bloklaşmalara ve vekâlet savaşlarına sahne olmaktadır. Ukrayna'dan Gazze'ye, Asya Pasifik'ten Kızıldeniz'e uzanan geniş bir jeopolitik sarsıntı hattı insanlığı çatışma çağının eşiğine getirmiştir. Böyle bir dönemde Türkiye'nin terörsüz bir gelecek hedefini gündeme taşıması yalnızca bir güvenlik

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 18

politikası tercihi değil, aynı zamanda bölgesel barışa, iç istikrara ve diplomatik itibar inşasına dair stratejik bir rota çizimidir. Terörle mücadelenin klasik reflekslerini aşarak çok katmanlı ve çok aktörlü bir güvenlik mimarisi kurma çabası Türkiye'yi savaşın diliyle konuşulan bir coğrafyada barışın adını anabilen nadir ülkelerden biri yapmaktadır. Bu vizyon yalnızca bir tehdidi bertaraf etme değil, aynı zamanda bölgesel barış düzenine katkı sunan bir devlet aklının büyük Türkiye hedefine işaret etmektedir.

Hatırlanacağı gibi, 1980'lerden bu yana Türkiye bölücü terörle mücadele kapsamında hem ekonomik hem de insani açıdan ağır bedeller ödemiştir. Resmî ve bağımsız kaynaklara göre PKK terör örgütüyle yürütülen mücadele sürecinde 1 trilyon dolara yakın bir maliyete katlanmış, doğrudan veya dolaylı kayıplar dâhil edildiğinde bu rakam daha da yükselmiştir. Bu tablo yalnızca ekonomik değil, toplumsal ve psikolojik olarak da Türkiye'yi yıpratın bir süreç olarak kayda geçmiştir. Terörle mücadelenin askerî boyutlarının yanında siyasi, sosyal ve ekonomik boyutlarıyla ele alınması gerektiği gerçeği bu kayıplar üzerinden daha da net bir şekilde ortaya çıkmaktadır.

Terör ülkemizde aynı zamanda kamu hizmetlerini sekteye uğratmış, ekonomik, sosyal, siyasal boyutlarıyla birlikte kamu çalışma hayatına da büyük zararlar vermiştir. İlk olarak ASALA terör örgütü 1975-85 yılları arasında özellikle yurt dışında Türk Dışışleri personelini hedef alarak 40'tan fazla diplomat ve aile bireyini şehit etmiştir. Silahlı saldırılar ve bombalı eylemlerle Türkiye Cumhuriyeti'nin diplomatik temsil gücünü kırmayı ve uluslararası alanda yalnızlaştırmayı amaçlamışlardır. Bu saldırılar sonucunda Türk diplomatları dünyanın birçok kentinde özel koruma altında çalışmak zorunda kalmış, bazı görevler risk nedeniyle boş bırakılmıştır.

Türkiye'de özellikle 1980'lerden itibaren PKK terör örgütü güvenlik personelimizin yanında öğretmenleri, doktorları, mühendisleri, mülki ve idari amirlerimizi, farklı kamu görevlilerini de hedef alarak katliamlar gerçekleştirmiştir. Bu saldırılarla eğitimden sağlığa, yerel yönetimden adalet sistemine kadar kamu hizmetinin temel taşlarını çökertmek ve devlet otoritesini zayıflatmak amaçlanmıştır. Çok sayıda öğretmenin şehit edilmesi, doktorların yollarının kesilerek öldürölmesi, kaymakamların bombalı saldırılarda hayatlarını kaybetmeleri, çalışanlarımızın terör örgütü mensuplarınca kaçırılmaları kamu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 19

görevlilerini endişeyle yüz yüze bırakmıştır. Bunun sonucunda uzun yıllar boyunca kamu personeli özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde görev almak istememiş, devlet ise bu hizmetlerin sürdürülebilmesi için zorunlu görev, mecburi tayin gibi politikalara da yönelmek zorunda kalmıştır.

Bugün gelinen noktada PKK'nın öğretmen, doktor, hemşire, mühendis, memur, kaymakam gibi kamu görevlilerini hedef alarak ülke içinde yarattığı korku ile ASALA'nın Dışişleri personelimizi hedef alarak yurt dışında oluşturduğu baskı arasında doğrudan bir benzerlik bulunmaktadır. Her iki terör örgütü de devletin hizmet sunma kapasitesini sekteye uğratmayı, güvenlik endişesi oluşturmayı ve kamu görevlilerini tehdit altına alarak kamu hizmetlerini aksatmayı, bölge halkı ile devletimiz arasındaki bağı zayıflatmayı amaçlamıştır. İncancımız odur ki terörsüz bir Türkiye'de bu tablo kökten değişecektir. Kamu görevlilerinin can güvenliğinin tehdit altında olmadığı, aksine huzur ve barış ortamının hâkim olduğu bir ülkede bölgede sunulan kamu hizmetinin niteliği ve kalitesi de dolayısıyla artacaktır.

Terörün ortadan kaldırılmasıyla birlikte Doğu, Güneydoğu Anadolu'nun sadece kamu hizmetleri açısından değil, sosyal ve ekonomik gelişim açısından da cazibe merkezlerine dönüşmesi mümkün olacaktır. Bu dönüşüm bölgenin daha homojen bir kimliğe sahip olması ve terör nedeniyle bölgeden göç eden halkın da yeniden memleketlerine dönebilmelerinin imkânını sağlayacaktır. Bu nedenle ulaşılabilecek huzur ve güven ortamının en büyük kazanımı yalnızca güvenlik değil, aynı zamanda Türkiye'nin her köşesinde eşit hizmet alma hakkının korunması ve devlet-vatandaş bağının güçlenmesi olacaktır.

Bugünün Türkiye'si çok kutuplu, küresel düzende farklı bir güvenlik, diplomasi ve kapasitesiyle hareket etmektedir. Bu nedenle terörün tasfiyesi hedefi artık yalnızca silah bırakma zemininde değil, aynı zamanda bölgesel diplomasi, ekonomik entegrasyon, kamuoyu desteği ve ulusal bütünlük perspektifiyle birlikte ele alınmaktadır. Türkiye'nin mevcut yaklaşımı, geçmiş deneyimlerinden ders alarak çok yönlü ve sürdürülebilir bir güvenlik mimarisi inşa etme çabasının bir yansımasıdır.

Kıymetli heyet, tarihsel süreçte terör sadece evlatlarımızı elimizden almadı, aynı zamanda ekonomik kaynaklarımızı tüketti, şehirlerimizi yıprattı,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 20

bölgelerimizi geri bıraktı ama en önemlisi, çocuklarımızın hayallerini yarım bıraktı fakat Türk milleti pes etmedi, bu millet terörün çirkin yüzüne boyun eğmedi. Bu milletin evlatları hangi etnik kökenden, hangi mezhepten olursa olsun kardeşlik hukukunu, ortak vicdanı, bin yıllık birlikte yaşama iradesini korudu. İşte bu sebeple kırk yıldır terörle mücadele etmesine rağmen bir iç savaşa sürüklenmedik. Komşu coğrafyalarda aynı senaryolarla parçalanen devletlere, birbirine düşman edilen halklara rağmen Türkiye dimdik ayakta kaldı, birliğini korudu; bu, milletimizin en büyük zaferidir.

Kıymetli heyet, bugün konuştuğumuz mesele yalnızca siyasi değil, aynı zamanda hukuki, toplumsal ve ahlaki bir meseledir. Devletimizden yükselen kararlı ses milletimizin vicdanıyla birleşmiş, Meclisimizin iradesiyle bütünleşmiştir. Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin attığı tarihî adım yüzyılın karanlığını aydınlatan bir kardeşlik işareti, bir umut kıvılcımı olmuştur. Cumhurbaşkanımızın bu süreçteki kararlılığı ise milletimizin tamamında bir güven duygusu yaratmıştır. Bugün geldiğimiz noktada örgüt silah bırakma noktasına gelmiş, fesih kararını açıklamıştır. Bu adımla birlikte süreç örgütün alacağı bir kararla değil, yurt içinde ve yurt dışında bütün unsurların silahlarını eksiksiz olarak teslim etmesiyle ve Türkiye Cumhuriyeti'nin değerlerine bağlı kalacağına dair tam bir taahhülle anlam bulacaktır. O zaman bu, sadece bir siyasi başarı değil, aynı zamanda hukuk devletinin, Anayasa'nın ve tüm milletimizin birlikte yaşama azminin hayata geçirilmesi olacaktır. Bizim için en önemli mesele bu süreçte anayasal çerçevedeki hassasiyetlerimizin korunmasıdır. Anayasa'mızın 1'inci maddesi cumhuriyetimizi güvence altına alır. 2'nci maddesi devletin demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olduğunu ifade eder. 3'üncü maddesi devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, başkentini, bayrağını, dilini, millî marşını korur. 42'nci maddede Türkçeden başka hiçbir dilin eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamayacağını ve öğretilmeyeceğini belirler. 66'ncı madde ise vatandaşlık tanımıdır. Bizim açımızdan terörsüz Türkiye hedefi Anayasa'nın yukarıda belirttiğimiz ilk 4 maddesi ile 42'nci, 66'nci maddelerinde ifadesini bulan ilkelerin etrafında toplanmaktan geçmektedir. Bu ortak değerler etrafında birleştikten sonra süreci yönetirken sadece güvenlikçi bir anlayış değil hukukla, adaletle, vicdanla, onarıcı bir yaklaşımla hareket etmek zorundayız. İşte, bütün bunlar toplumsal barışın kalıcı hâle gelmesi için zaruridir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 21

Biliyoruz ki şehitlerimizin aileleri hâlâ evlatlarının, eşlerinin, babalarının eksikliğini yüreklerinde hissediyor. Bu süreçte aziz şehitlerimizin hatırasına hâlel getirecek her türlü karar ve davranıştan uzak durulması, gazilerimizin emeğini boşa çıkaracak adımlardan kaçınılması gerekir. Bu milletin birliği aziz şehitlerimizin kanı üzerine inşa edilmiştir, aydınlık geleceğimiz de şehitlerimizin kanlarıyla şekillenecektir, onların hatırası bu topraklarda ebediyen yaşayacak, onların fedakârlıkları boşa gitmeyecektir. Gazilerimizin kahramanlıkları çocuklarımıza gururla anlatılacak, onların mücadelesi geleceğimizi aydınlatacaktır.

Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılında bize düşen sadece bir barış ortamı kurmak değil, aynı zamanda bu barışı gelecek nesillere miras bırakmaktır. Bu ülke Türk'üyle, Kürt'üyle, Laz'ıyla, Çerkez'iyile, Alevi'siyle, Sünni'siyle bir bütündür. Bu topraklarda yaşayan herkes aynı bayrağın gölgesinde, aynı millî marşla hayat bulmaktadır. Hiç kimse bir diğerinden üstün değildir, hiç kimse diğerinden eksik değildir; hepimiz bu milletin onurlu evlatlarıyız. İşte, bu hakikati içselleştirdiğimizde terörün beslenme zemini kalmayacaktır çünkü biz biliyoruz ki birlik olmadan güçlü bir gelecek olmaz.

Sonuç olarak, terörsüz Türkiye hedefi sadece bir siyasi bir iddia değil, milletimizin ve devletimizin geleceği için atılmış önemli bir adımdır. Bu özlemi gerçeğe dönüştürmek hepimiz için bir anayasal görev, hukuki bir sorumluluk, tarihî bir mecburiyettir.

Aziz şehitlerimizin ruhu şâd, gazilerimizin ömrü uzun olsun; milletimizin birliği, beraberliği daim olsun diyor, yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Kahveci.

Değerli milletvekilleri, memur sendikaları adına davet ettiğimiz BİRLEŞİK KAMU-İŞ Sendikası, resmî bir davet yazısıyla kendilerine davetimizi ulaştırmış olmamıza rağmen bugün telefonla katılamayacaklarını bildirdiler, dolayısıyla kendilerini burada dinleme imkânımız olmadı.

Şimdi, söz sırası KESK adına 2 değerli arkadaşımızda.

Süreyi herhâlde bölüşerek kullanacaklar.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 22

İlk sözü Ayfer Koçak Hanım'a veriyorum.

Buyurun.

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KESK) EŞ
GENEL BAŞKANI AYFER KOÇAK - Teşekkür ediyorum.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri ve değerli konfederasyonların değerli temsilcileri; öncelikle sizleri Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu Yürütme Kurulu adına saygıyla selamlamak isterim.

Evet, öncelikle belirtmek isteriz ki sürecin sadece Parlamenteoya sıkıştırılmayan, demokratik kitle ve emek meslek örgütlerinin de sözünü kurabildiği demokratik bir işleyişle, açık, şeffaf şekilde paylaşılarak ilerlemesini önemsiyoruz. Otuz yıldır emekçilerin sözünü meydanlarda kuran ve bunun bedelini pek çok defa ödemiş bir konfederasyon olarak emek mücadelesinin önündeki en önemli sorunun çatışmalı süreçler ve antidemokratik uygulamalar olduğunun altını çizmek zorundayız. Hatırlanacağı üzere, on yıllarca sorunun adı konulmadı, tartışılması engellendi; bugün bu Komisyonun belli bir mesafe almış olmasını bu anlamda da önemsiyoruz.

Tarih bize gösteriyor ki Kürt meselesinde her defasında inkâr, asimilasyon, zorla bastırma ve dar güvenlik paradigmasına dayalı yaklaşımlar sorunu çözmemiş, tam tersine büyötmüştür. Osmanlı'nın son döneminden cumhuriyetin kuruluşuna, oradan günümüze kadar tekrarlanan bu politikaların sonucu açıktır. Bu gerçeklik artık hiçbir devletin kendi paradigması içinde tek yanlı çözümlerle bu sorunu bastıramayacağının kanıtıdır. Kürt sorunu etkilediği coğrafya ve nüfus itibarıyla da bir kilit noktasındadır; Türkiye'nin yanı sıra Suriye, İran ve Irak'ı da yakından ilgilendirmekte, bu ülkelerin birinde yaşanan bir gelişme diğerlerine sıçramaktadır. Başta ABD, İngiltere, Avrupa Birliği ve İsrail gibi emperyalist ülkelerin petrolden ve coğrafyanın stratejik öneminden kaynaklı olarak bölge üzerindeki hesapları, çıkar kavgaları sorunu daha da karmaşıktırmakta, çözümü zorlaştırmaktadır. Ancak, bölge devletlerinin içeride sorunu çözmemekteki ısrarı bu dış müdahalelere zemin yaratmaktadır. Dolayısıyla bu sorunun halının altına süpürölmesi, her ertelenişi gelecekte daha ağır bedeller doğuracaktır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 23

Ülkemiz açısından mesele açıktır. Kürt sorununun büyüklüğü ve tarihsel derinliği karşısında çözüm de aynı ölçüde sahici, köklü ve kapsayıcı olmak zorundadır. Bu sorun bir halkın varlığını tanıma, kendini ifade etme ve eşit yurttaşlık temelinde onurlu bir yaşam kurma dinamiklerini sahici biçimde kucaklayacak demokratik reformlarla çözülebilir. Aksi hâlde ülkemiz sadece tarihsel bir fırsatı yitirmekle kalmayacak, aynı zamanda daha derin bir siyasal, toplumsal ve ekonomik krizin içine sürüklenecektir. Bugün Meclisimizin önünde 2 yol vardır, ya tarihsel politik çıkmazların tekrarına mahkûm olacak ya da cesaretle bu topraklarda eşitlikçi ve demokratik bir geleceğin kapısını aralayacaktır. KESK bu sorumluluğun farkındadır ve ülkenin gelecekte daha ağır bedeller ödememesi için tarihsel sorumluluğunu emekçilerden yana bir görev bilinciyle yerine getirmeye çalışacaktır. KESK aynı zamanda bu topraklarda emekçilerin tüm kimlik ve inanç renkleriyle birlikte emek mücadelesine eşit statüde dâhil olabildiği, kendini ifade edebildiği, eşit ve özgür bir yaşam iradesini taşıyan yegâne konfederasyon konumundadır. Çatışmalı süreçler halklar arasında mesafeler açılmasına, ortak yaşamın zarar görmesine ve kutuplaşmalara zemin yaratmıştır ve emekçiler de toplumsal kutuplaşmadan payını almış, emek örgütlülüğü de parçalanmış ve etkisi zayıflatılmıştır. Emeklisinden işçisine, köylüsünden kamu emekçisine, alın teriyle geçinmeye çalışan tüm kesimlerin sefalet ücretleriyle yaşamak zorunda kalması bu parçalanmadan bağımsız değerlendirilemez.

Biz biliyoruz ki çatışmalar bittiğinde emeğin sömürsü, emekçilerin sorunları bitmeyecek ancak örgütlenme ve mücadele zemini güçlenecektir. Türkiye'nin toplumsal dokusuna, renklerine ve kardeşliğine sahip çıkan, bir arada yaşamı ve halkların kardeşliği ilkesini kendi kurucu ilkesi olarak gören KESK olarak bizler bu dönemde çok ağır bedeller ödedik. Sendikamız EĞİTİM SEN'e, ana dilde eğitim hakkını savunan tüzük maddesi nedeniyle kapatma davası açıldı, kriminalize edildi. KESK'in kuruluş sürecine önderlik yapmış olan arkadaşlarımızı infazlarda, faili meçhullerde yitirdik. Yıllarca sürgünler, soruşturmalar, işten çıkarmalar gibi baskı ve cezai yaptırımlarla mücadele etmek zorunda kaldık. Hâlâ -birçok arkadaşımız gibi- önceki dönem Eş Genel Başkanımız ve bir önceki çözüm sürecinin akil insanlarından olan Lami Özgen sürgünde yaşamak zorundadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 24

Elli yıla yakın süren çatışmalı dönemde çok büyük acılar yaşandı elbette, hepsini burada ifade etmek mümkün değil ancak bir önceki çözüm arayışının heba edilmesi sonrası yaşadıklarımızın bir kısmını hatırlatmakta fayda var bu sürecin değerini tekrardan anlamak açısından. Çatışmalı sürecin nelere yol açtığıнын en acı ve en somut örneklerinden biri 10 Ekim Gar katliamıdır. Bu katliam, cumhuriyet tarihinin en kanlı saldırısıdır. Dönemin ağır baskı ortamının bir arada yaşamı tehdit eden gerçekliğine ve Suriye'de, Şengal'de işlenen insanlık suçlarına karşı emek ve meslek örgütleri olarak barışın sesi olmak istedik; izin de olması sebebiyle İçişleri Bakanlığı ve Ankara Valiliğinin tüm güvenlik önlemlerini almakla sorumlu olduğu mitingimize saldırı gerçekleşti; 100 kişi o sırada, 4 kişi de sonrasında yaşamını yitirdi. Sonradan anlaşıldığı üzere, katliamda tetikçi olarak kullanılan IŞİD'li katillerin Gaziantep'ten Ankara'ya dek tek bir arama kontrol noktasına takılmadan geldikleri açığa çıktı.

Yine, çözüm sürecinin sona ermesiyle birlikte çatışmalar yeniden yoğunlaştı; binlerce yurttaşımız yaşamını yitirdi, okullar kapatılarak öğretmenlere can güvenliği gerekçesiyle memleketlerine gitmeleri tebliğ edildi. Çocuk cenazesinin buzdolabında saklandığı, bir annenin cenazesinin çocuklarının gözleri önünde sokaktan günlerce alınamadığı bir süreci yaşadık ve aynı günlerde, savaş koşullarında dahi dokunulmazlığı kabul edilen, sağlık hizmeti sağlamayı her durumda meslek ilkesi olarak gören 3 üye arkadaşımızı mesleklerini yerine getirirken kaybettik.

Ağır hak ihlallerine karşı, sonradan da cezai işlemlerle muhatap olduğumuz 29 Aralık tarihinde bir günlük iş bırakma, hizmet üretmeme kararı aldık. Bizim bu kararı aldığımız aynı dönemde bu yaşananlara dair akademisyenlerin de tepkisi oluştu; düşüncelerini ve önerilerini kamuoyuyla paylaştıkları, konfederasyon üyelerimizin de içinde olduğu "Bu suça ortak olmayacağız!" barış bildirisi yayınlandı. Bu bildirinin kamuoyuna ilan edilmesinin hemen ardından akademisyenler hedef gösterilerek lince uğradı. "Oluk oluk kan akıtacağız ve akan kanlarınızda duş alacağız." gibi ifadelere maalesef hukuki tahkikat bile yürütülmeye ihtiyaç duyulmadı.

Kayyum politikaları da yine bu dönemin antidemokratik uygulamalarındandı. Yalnızca seçilmişlerin iradesini gasbetmekle kalmamış; yerel yönetimlerde çalışan emekçilerin haklarını, iş güvencelerini ve sendikal

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 25

örgütlenmelerini de doğrudan hedef almıştır ve bugün itibarıyla hâlâ bir tarafta kayyumlar tarafından işten çıkarılan işçiler, bir tarafıyla kayyumların işe aldıklarını sonradan seçilen belediye yöneticilerinin eski çalışanları göreve almak için tekrar geriye almış oldukları işçiler olmak üzere, çoklu biçimiyle işçilerin işten çıkarıldığı ve bugün belediyelerin önünde eylem yapmak zorunda kaldıkları bir çıkmaza bizi sürüklemiştir. Bu gerçeği görmek zorundayız.

İlk günden beri söylüyoruz: Hukuki olmayan görevden almalar, hukuki olmayan gözaltılar ve tutuklamalar, kayyum politikaları tek bir mahallede bile başlamış olsa ihtiyaç duyulduğu durumda her yere sıçrayabilir demiştik, nitekim o hâle geldi; başta 2016 itibarıyla HDP, DEM PARTİ belediyelerinde başlayan kayyum uygulamaları bugün artık ana muhalefet partisinin belediyelerine de sıçramış durumda, hatta İl Başkanlığına kadar sıçramış, maalesef Genel Merkeze kayyum atama tehdidini dahi tartışmak zorunda kaldığımız bir süreci yaşıyoruz. Evet, kayyum garabeti bugün için bu topraklarda barışın ve demokrasinin önüne konulmuş en büyük barikattır diye ifade edebiliriz.

Yine, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL sürecinde çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerle KESK'e bağlı sendikalarımızın üyesi 4.259 arkadaşımızın da dâhil olduğu 100 bini aşkın kamu emekçisi ihraç edilmiştir. KESK'in tüzüğü ve tarihsel birikimi açıkça gösterir ki darbenin her türlüüne karşıdır ve KESK'lilerden darbeci çıkarılamaz. İlk günden itibaren bunu ifade ederek hukuksal hak arayışını geliştirdik ancak bir dava açmak için dahi yedi yıla yakın, OHAL tarafından oyalandık. Aradan geçen dokuz yıla rağmen hâlâ 2 bine yakın üyemizin davaları sonuçlanmamıştır. Ne yazık ki yargı hukuksal ilkeleri değil, kurum kanaatini esas alarak kendisine olan güveni zedelemeye devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız, buyurun.

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KESK) EŞ GENEL BAŞKANI AYFER KOÇAK - Dosyalara bakabildiğimiz de ihraçlara gerekçe gösterilen eylem ve etkinliklerin tamamı, ülkemizin emek, demokrasi ve barış sorunlarına dair sendikalarımızın ve Konfederasyonumuzun düzenlediği eylem ve etkinliklere katılımları olmuştur, "Bu suça ortak olmayacağız!" bildirisine imza

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 26

atmak olmuştur.

Şimdi, KHK ihraçlarımızın dosyalarına baktığımızda göreceğimiz en temel konulardan biri de Kürt sorununun, Meclis içerisinde bu sürecin açık ve şeffaf bir şekilde tartışılması ve çözülmesi talebiydi. Kısacası, bugün burada olduğumuz Komisyon bizim en temel taleplerimizden biriydi ve bu talep, o dönem ihraçlar için gerekçe olarak gösterildi. Bu şartlarda ihraç edilen üyelerimizin dava dosyalarının düşürülmesi gerektiğini, tüm özlük ve ekonomik haklarıyla birlikte görevlerine geri dönmelerini önemsiyoruz ve arkadaşlarımızın bu Komisyondan beklentisi büyüktür.

Barış mücadelesi savaştan daha zordur ama zorunludur diyoruz. Çatışma süreçlerinde yitirdiklerimiz yoksul emekçi çocuklarıdır. Filistin'de İsrail Devleti eliyle yaratılan kıtlıkta -ki burada Filistin halkının her zaman yanında olduğumuzu bir daha ifade etmek isteriz- en sert hâlini yaşadığımız, savaş ve çatışma bölgelerinde yaşayan halkların yoksullaştırılması ve yoksunlaştırılması sürecinin ülkemizde de bir düzeyde yaşandığı gerçeğiyle yüzleşmek zorundayız. Bölge illerinde her dönem işsizlik oranlarının en yüksek düzeyde olması, mevsimlik, yarı zamanlı, güvencesiz çalışma biçimlerinin yaygınlığı çatışmalı süreçlerin bir sonucudur; bunu görmek durumundayız.

KESK Tüzüğü'nde de açıkça ifade edildiği üzere, savaş politikalarına ilkesel düzeyde karşı çıkıyoruz çünkü tüm savaşlarda kaybeden hangi taraf olursa olsun halklar ve özellikle yoksul emekçiler kaybeder. Savaşlar, emekçilerin ekonomik, demokratik ve sosyal haklarını geriletmekte, gençleri toprağa düşürerek geleceksiz bırakmaktadır; ayrıca toplumsal yaşamın demokratik kazanımlarını sekteye uğratarak sömürü zeminini güçlendirmektedir. Bugün, gerek bölgede gerekse Türkiye'de yaşanan çoklu krizlerin ekonomik sonuçlarının, en yoksul kesimlerden başlamak üzere, emekçilerin omuzlarına yüklendiği gerçeğini yeni toplu sözleşme sürecinden çıkmış bir konfederasyon olarak sizlerle paylaşmak zorundayız. İşçilerin açlık sınırının altında asgari ücretle çalışmak zorunda kalması, emeklilerin büyük bir kısmının açlık sınırının yarısı, diğerlerinin ise açlık sınırı çevresinde ücretlere mahkûm kalıyor olması, biz kamu emekçilerinin yıllarca çalıştıktan sonra dahi başını sokacak bir ev sahibi dahi olamaması başka neyle açıklanır? Bütün bu nedenlerle, emekçiler açısından Kürt sorununun eşitlik, özgürlük ve demokrasi zemininde barışçıl

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 27

çözümü elzemdir. Toplumsal birliğimizin sağlanması ancak bu ülkeyi emeğin Türkiye'si yapmakla mümkün olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Buyurun, tamamlayın lütfen.

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KESK) EŞ GENEL BAŞKANI AYFER KOÇAK - KESK, ülkemizde yaşayan tüm farklı kimliklere mensup Türk, Kürt, Alevi, Sünni, Laz, Çerkez ve tüm emekçilerin ortak emek örgütüdür. Kürt meselesinin en önemli dinamiklerinden biri de kuşkusuz Kürt emekçileridir. Çatışmalı dönemlerin hak ihlalleri de bu üyelerimiz aracılığıyla bizim gündemlerimizin merkezine ayrıca girmiştir. Bu ortak örgütlülük, tekleşme dayatması üzerinden değil, birbirini tanıma, kabul etme ve eşit haklar temelinde gelişmiştir. Ana dilde kamusal hizmet talebimiz de bu çerçevede ortak bir değerimizdir. Bugün bir barış sürecinden bahsediyorsak meseleye yalnızca Kürt sorunu tanımlamasıyla yaklaşmak yerine, ülkemizde yaşayan tüm halkların dilini, kültürünü ve tarihsel kabulünü tanımakla işe başlamak gerekir, ancak bu anlayışla eşitlik temelinde gerçek bir yaşamı örmek ve demokratik barışı inşa etmek mümkün olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KESK) EŞ GENEL BAŞKANI AYFER KOÇAK - Evet, biz meseleyi böyle tanımladık.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın, buyurun.

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KESK) EŞ GENEL BAŞKANI AYFER KOÇAK - Son olarak ifade ediyoruz: PKK, Kürt meselesinin tarih boyunca demokratik olarak çözülemeyişinin, silahlı ve silahsız birçok sonucundan biridir ve bu yüzden bugün çözümü sadece silahların bırakılması, PKK'nın feshi meselesi üzerinden değerlendirmek çözüm için yeterli olmayacaktır. Çözüm, halklar ve hakları merkezli değerlendirme ve kazanımlarla gerçekleşecektir diyoruz.

Teşekkür ederim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 28

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ederim Sayın Koçak.

KESK adına ikinci söz Sayın Ahmet Karagöz'de.

Buyurun.

KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (KESK) EŞ GENEL BAŞKANI AHMET KARAGÖZ - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, işçi ve memur konfederasyonlarımızın değerli temsilcileri; ben de sizleri Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu adına saygı ve sevgiyle selamlıyorum ve Ayfer Başkanımın bıraktığı yerden devam ediyorum.

Kürt meselesinde çözüm olanaklarının nispeten tartışılabilirdiği bir dönemi yaşıyoruz ancak devlet tarafından somut adımların hâlâ atılmamış olması, gerekli yasal düzenlemelerin yapılmaması ve daha önemlisi, ana muhalefet partisine karşı geçmişte Fazilet Partisi, DEM, HDP'ye yönelik uygulanan baskı ve yönelimlerin sistematik bir biçimde tekrar edilmesinin kaygılarımızı artırdığını öncelikle belirtmek isteriz. Sorunların barışçıl yollarla çözüleceğine dair onca söz ve girişimin ardından böylesine organize ve siyasal yönelimlerle yapılan operasyonlarla sürecin iktidar blokunca bir oyalamaya mı getirilmek istendiğini de açıkça vurgulamak istiyoruz.

Sayın Başkanım, ülkemizin tarihî birikimi ve potansiyeliyle bu sorunu çözebilecek güce, özgür, eşit, bir arada yaşam iradesine sahip olduğunu düşünüyoruz. Sorunun çözümü için basit bir formül öneriyoruz: Bugüne kadar bu konuda ne yapıldıysa şimdi tersi yapılmalıdır; savaşa karşı barış, şiddet yerine hoşgörü, inkâr yerine tanıma, çözümsüzlük yerine diyalog.

Değerli Başkan, Konfederasyonumuz Kürt meselesinin çözümünde atılması gereken adımları aşağıdaki şekilde Komisyona öneri olarak sunmaktadır:

1) Uygulanabilir, somut ve kısa, orta, uzun vadede yapılacakların belirlendiği; tarafların üzerinde hemfikir olduğu; sivil toplum, emek ve meslek örgütlerinin, aydınların katkı sunduğu bir eylem planı çıkarılmalı, öncelikli yapılması gerekenler hemen hayata geçirilmelidir. Emek, insan hakları, demokrasi ve laiklik ekseninde hukuk devletiyle özdeş temel ilkeler ortaya konulmalıdır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 29

2) Soruna ilişkin tartışmanın toplumun geniş kesimlerine yayılması için her türlü çözüm önerisinin dile getirilebileceği özgür bir ortam sağlanmalıdır. Düşünce ve ifade özgürlüğünü yoruma yer bırakmayacak nitelikte teminat altına alan yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

3) Vatandaşlık tanımı evrensel hukuk normlarıyla uyumlu, eşitlikçi, özgürlükçü perspektife dayanmalıdır. Bu çerçevede herhangi bir etnik kimliğe imtiyaz ya da kutsiyet tanımaksızın, ortak Türkiyelilik kimliği öne çıkarılmalı ve yurttaşlık tanımı Anayasa'yla güvence altına alınmalıdır.

4) Siyasi Partiler Kanunu, Milletvekili Seçimi Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Yükseköğretim Kanunu, Basın Kanunu, Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu olmak üzere temel hak ve özgürlüklere ilişkin yasalar yeniden düzenlenmelidir. Bu çerçevede seçim barajları kaldırılmalı ve seçimlerde Türkçeden başka dillerin kullanılmayacağına dair yasa hükmü değiştirilmelidir.

5) Medyada halkların kardeşliğine zarar veren, nefret ve öfke duygularını geliştiren, milliyetçi militarist dilin terkedilmesine yönelik düzenlemeler mutlaka yapılmalıdır.

6) Yerel yönetimlerin yetkileri artırılmalı, her şeyi merkezden yönetmek anlayışı terk edilmelidir. Bölgeler arası sosyal, ekonomik farklılıkları ve eşitsizliği giderici önlemler alınmalıdır.

7) Demokrasilerde devlet yapıları şeffaf ve hesap verebilir olur. Kurucu sistem gibi yapılanmalar sona erdirilmeli ve dağıtılmalıdır.

8) Güvenlik güçleri arasında vatandaşlara tam bir eşitlik ilkesiyle yaklaşım hâkim kılınmalı, şoven kadrolaşmalara yer verilmemelidir.

9) Çatışma bölgelerinden başlamak üzere tüm ülkede tahrip olan, yakılan orman alanlarının yeniden yeşillendirilmesi için çalışmalar başlatılmalı, yer altı ve yer üstü kaynaklarımızın talan edilmesine izin verilmemelidir.

10) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere konulan demokratikleşme ve çalışma yaşamına dönük tahribat niteliğindeki çekinceler derhâl kaldırılmalıdır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 30

11) Eğitim sistemi bütünlüklü bir biçimde masaya yatırılmalı, müfredatta var olan milliyetçi, sınıfsal, inançları dışlayan, cinsiyetçi örüntüler ayıklanmalı; yurttaşlar arasındaki eşitliği, insan haklarını temel alan özgürlükçü, laik ve demokratik yeni bir müfredatı oluşturma süreci başlatılmalıdır.

12) Sokak gösterilerinde tutuklanarak yaşlarının katbekat üzerinde cezalarla yargılanan çocuklar için acilen yasal düzenlemeler yapılmalı, cezalandırılmak yerine eğitim hakları güvence altına alınarak okullarına geri dönüşleri sağlanmalıdır.

13) Bu süreçte bedel ödemiş, yakınlarını yitirmiş, fiziksel ve psikolojik travma koşullarında yaşamını sürdürmekte olan yurttaşlarımızın yarasını saracak önlemler alınmalı, zorunlu göçe maruz kalmış yurttaşlarımızın köylerine geri dönüşü sağlanmalıdır.

14) Demokrasiyi güçlendirerek barışı kalıcı kılmmanın yolu yaşanmış mağduriyetlerin giderilmesidir. Demokratik tutum aldıkları ve düşüncelerini açıkladıkları için cezaevlerinde bulunan sendikacı, gazeteci, akademisyen, kadın mücadele aktivistleri, siyasetçi ve öğrenciler için af çıkarılmalıdır.

15) İktidar sözcülerince bu süreçte ifade edilen "entegrasyon" kavramı idari reformlar eliyle demokratik katılıma hizmet etmelidir. Dünya örnekleri incelendiğinde görüleceği üzere çatışmalı süreçlerin tekrarlanmasını engellenmenin yegâne yolunun demokratik siyaset yolunun açılmasından geçtiğini belirtmek isteriz.

16) Kürt halkının yoğun olarak yaşadığı bölgelerde güvenlik sorunları ile sosyoekonomik geri kalmışlık nedeniyle bu yerler kamu emekçileri tarafından atamalarda tercih edilmemektedir. Bu sorunu zorunlu hizmet uygulamasıyla çözme çabaları ise hizmetin niteliği ve sürekliliği açısından çözüm üretmekten çok uzaktır. Halkın ana dilini yok sayan kamusal hizmet anlayışı kamu kurumları ile halk arasındaki mesafeyi artırmakta ve güvenlik ilişkilerini zedelemektedir. Bu durum yalnızca hizmeti alan halkı değil göreve yeni başlayan kamu emekçilerini de zorlamakta ve onları yaptıkları işe yabancılaştırmaktadır. Çözüm, kamusal hizmetlerin halkların ana dilinde yürütülmesiyle mümkündür; bunun için ilgili dilleri bilen nitelikli kamu emekçilerinin istihdam edilmesi de sağlanmalıdır.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 31

17) Bu topraklarda en temel üretim ve hizmet alanlarını omuzlayan biz kamu emekçileri açısından barışın somut karşılığı grev yasaklarının kaldırılması, örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin aşılması, eylem ve etkinliklerimizin kriminalize edilmesine son verilmesi ve uluslararası normlara uygun, özgür toplu pazarlık hakkının güvence altına alınmasını talep etmekteyiz.

Tüm bu önerilerimizin yanı sıra bu noktada şunu da vurgulamak isteriz: Bu barış süreci asla herhangi bir siyasal hesapla, herhangi dar bir siyasal çıkarla tahakküm altına alınmamalıdır. Barış, bir siyasi angajman değil halkların ortak iradesi ve tarihsel vicdanın ürünüdür. Aynı zamanda bu sürecin emperyalist güçlerin Orta Doğu'daki tüm politikalarının tasfiye edilmesini ve bölge halklarının kendi geleceklerine kendilerinin karar vermesini sağlayacak demokratik bir dayanışmayı zorunlu kıldığına inanıyoruz. Önümüzdeki süreçte biz KESK ve bağlı sendikalarımız olarak barış ve demokrasi mücadelesinin toplumsallaşması için sendikal sorumluluklarımızı yerine getirirken öte yanda 21'inci yüzyılda Türkiye'nin çağdaş, laik, demokratik bir hukuk devleti hâline gelmesi için üzerimize düşeni yerine getirmeye hazırız.

Değerli Başkanım, ekte bağlı iş kollarımızın değerlendirme, görüş ve önerileri bulunmaktadır; Komisyonun faydalanması dileğiyle çalışmalarınızda kolaylıklar ve başarılar diliyoruz.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Karagöz.

Böylece, memur sendikalarımızın temsilcilerini dinlemiş olduk. Şimdi, bir on dakika ara verip ondan sonra da işçi sendikalarımızı dinleyeceğiz. Görüşlerini beyan eden arkadaşlarımıza Komisyon adına teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 15.40

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 32

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 15.57

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

----- 0 -----

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın milletvekilleri, Komisyonumuzun 8'inci Toplantısının Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Şimdi söz sırası Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) Genel Başkan Yardımcısı Sayın Ramazan Açar'da.

Buyurun Ramazan Bey.

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (TÜRK-İŞ) GENEL BAŞKAN YARDIMCISI RAMAZAN AÇAR - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Sayın Numan Kurtulmuş, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun kıymetli üyeleri, değerli milletvekilleri, saygıdeğer katılımcılar, basınımızın değerli çalışanları; TÜRK-İŞ adına hepinizi saygıyla selamlıyor, Komisyonun çalışmalarının yüce Türk milleti ve devletimiz için hayırlı olmasını temenni ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Türkiye'nin 7 bölgesinde teşkilatlı 33 sendikası ve milyonları aşan üyesiyle ülkemizin en büyük İşçi Sendikaları Konfederasyonu olan TÜRK-İŞ kurulduğu günden bu yana, çalışanların hak ve menfaatlerini korumanın yanı sıra, ülkemizin müreffeh yarınları için her fırsatta elini taşın altına koymayı kendine görev edinmiştir. Bu kapsamda, davet edildiğimiz Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonuna katılım sağlayarak görüşlerimizi paylaşmaktan memnuniyet duyuyoruz.

Hepimizin malumu olduğu üzere yarım asırdır süren terör belası ülkemize çok büyük zararlar vermiştir; nice vatan evlatları genç yaşında şehit olmuş, pek çok insanımız gazi olmuştur. Bu kayıplar milletimizin vicdanında silinmez izler bırakmıştır.

Terör sadece canlarımızı almamış, aynı zamanda toplumsal barışımızı, ekonomik istikrarımızı ve ortak geleceğimizi hedef almıştır. Fabrikaların

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 33

kurulmasına, iş sahalarının açılmasına ayrılacak kaynaklar terörle mücadeleye yönlendirilmek zorunda kalmıştır, TÜRK-İŞ üyesi işçiler de çalıştıkları şantiye ve tesislerde saldırıların hedefi olmuş, buna rağmen görevlerini aksatmadan sürdürmüşlerdir.

Bu noktada özellikle vurgulamak isteriz: Türkiye Cumhuriyeti'nin üniter yapısı, milletimizin birliği ve beraberliği kırmızı çizgimizdir. Bölünmez bütünlüğümüz sadece bir yönetim modeli değil, bu topraklarda barış ve kardeşliğin en güçlü teminatıdır. Bu vesileyle ifade etmeliyim ki Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırları milletimizin ortak mücadeleyle çizdiği, bedelini şehitlerimizin kanıyla ödediği kutsal sınırlardır. Bu sınırlara yönelen her tehdit yalnızca bir coğrafyaya değil, bin yıllık bir tarihe ve ortak geleceğimize yöneliktir. Anayasa'mızın 10'uncu maddesi şunu söyler: "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç; din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." Bu eşitlik ilkesi sadece bir hukuk kuralı değil, toplumsal barışımızın, demokrasi kültürümüzün ve teröre karşı en güçlü kalkanımızın adıdır. Bizim anlayışımızda millet aynı vatani paylaşan, ortak tarih ve kader birliği kurmuş, sevinci de acıyı da birlikte yaşayan insanların adıdır. Millet olmanın temeli, etnik köken ya da mezhep farkı değil, ortak değerler etrafında kenetlenmiş olmaktır. Millet "ben" değil, "biz" diyebilmektir. Türkiye, farklı etnik kökenlerden, kültürlerden, inançlardan gelen insanların birlikte yaşama iradesiyle büyümüş bir ülkedir. Bu farklılıklarımız bizi bölen değil, bizi daha güçlü kılan zenginliklerimizdir çünkü biz bu topraklarda bin yıldır kardeşçe yaşamış bir milletiz.

Komisyonumuzun çalışmalarına katkı sağlayacağını düşündüğümüz bazı hususları paylaşmak isteriz: Terör suçu işleyenlere karşı en net duruş sergilenmelidir. Terör eylemleri ve milletimizin vicdanını yaralayan saldırılar asla mazur görülemez, görülmemelidir. Şehitlerimizin, gazilerimizin ve yakınlarının aziz hatıralarını incitebilecek dil ve söylemlere dahi asla izin verilmemelidir. Devletin her platformunda hiçbir vatandaşın ayrımcılığa uğramadığı mesajı güçlü şekilde verilmelidir. Sistemik dezenformasyon ve bölücü propagandaya karşı gençlere yönelik etkin çalışmalar yapılmalıdır. Algının olgunun önüne geçmesi engellenmelidir. Türk kimliğinin kapsayıcı yönü, tüm alt kimlikleri kucaklayan yapısı öne çıkarılmalıdır. Atılacak adımlar şehit

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 34

aileleri ve gazilerin hassasiyetlerini zedelemeyecek şekilde planlanmalı, fedakâr şehit ailelerinin ve gazilerin bilgilendirilmesine özen gösterilmelidir. Ülke sınırları dışında, özellikle Suriye'de yaşanabilecek gelişmelerin içerideki bütünlüğümüzü baltalamaması için alternatif planlar hazırlanmalıdır.

TÜRK-İŞ olarak süreci dikkatle ve titizlikle takip ettiğimizi, her aşamada görüş ve önerilerimizi kamuoyuyla paylaşacağımızı belirtmek isteriz. Bu, yalnızca sendikal bir sorumluluk değil, aynı zamanda toplumsal barışa katkı sunma görevimizin de gereğidir. Sendikalar olarak biliyoruz ki terörün panzehiri birlik, adalet ve demokratik diyalogdur. Herkesin eşit yurttaş olarak görüldüğü, fikirlerini özgürce ifade edebildiği, sosyal adaletin sağlandığı bir Türkiye teröre zemin bırakmaz. TÜRK-İŞ olarak bizler ülkemizin tüm farklılıklarını zenginlik olarak görüyor, bunların ayrışmaya vesile olmasına karşı çıkıyoruz. Bin yıldır bu toprakların hamuruyla yoğrulmuş milletimizin ortak noktaları küçük farklılıkların çok ötesindedir. Bu nedenle, millî dayanışma ve kardeşliği pekiştirecek, demokrasimizi daha ileriye taşıyacak her adımı önemsiyoruz. Demokratik değerlerin güçlenmesi, "hukuk devleti" ilkesinin insan haklarının özgürlüğünün güvence altına alınmasıyla mümkündür. Sosyal diyalogun kurumsal kanallarının etkin çalıştığı, karar alma sürecinde şeffaflığın ve hesap verebilirliğin gözetildiği bir iklim toplumsal meşruiyeti artırır. Toplumsal barış, güvenlik tedbirleri kadar kapsayıcı sosyoekonomik politikalarla da güçlenir. Nitelikli istihdam, adil ücret, iş sağlığı güvenliği, bölgesel kalkınma ve genç istihdam alanlarında atılacak somut adımlar umutsuzluğu ve kırılganlıkları azaltır, radikalleşmeye zemin bırakmaz. Sendikaların sorumluluğu yalnızca pazarlık masasında bitmez; iş yerlerinde diyalog komiteleri kurmak, uyuşmazlıkları şiddet ve nefret söylemlerine varmadan çözmek, üyelerimizi barış dili ve demokratik kültür konusunda eğitmek temel yükümlülüklerimizdir. Ülkemizin huzuru, güvenliği ve kalkınması toplumun tüm kesimleri gibi işçilerin de en büyük arzusudur. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün veciz ifadesiyle "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." Bu söz yalnızca tarihsel bir uyarı değil, aynı zamanda gelecek nesillere bırakılmış en güçlü vasiyetlerden biridir. Bizler de bu anlayışla cumhuriyetimizin kazanımlarını ve sınırlarımızın dokunulmazlığını korumak için var gücümüzle çalışmayı sürdüreceğiz. Bu vesileyle, terör nedeniyle hayatını kaybeden tüm şehitlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize şükranlarımızı sunuyor, ailelerine başsağlığı diliyorum. Ülke çapında teşkilatlanmış en köklü sivil toplum

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 35

kuruluşu olarak TÜRK-İŞ, Komisyona aktardığımız hassasiyetlerin dikkate alınmasının önemini özellikle vurgulamaktadır. Bu doğrultuda süreci yakından takip edeceğimizi belirterek Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonuna çalışmalarında başarılar diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Ağar.

Şimdi söz sırası, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ) Genel Başkanı Sayın Mahmut Arslan'da.

Buyurun.

HAK İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (HAK-İŞ) GENEL BAŞKANI MAHMUT ARSLAN - Sayın Başkanım, Komisyonun saygıdeğer üyeleri; konfederasyonumuzu bu önemli Komisyonda görüşlerini ifade etmek için davetinizden dolayı size ve Komisyon üyelerine teşekkürlerimi arz ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın mimarlığında, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin üstlendiği büyük sorumlulukla başlayan, sizin de büyük çabalar sarf ettiğiniz bu Komisyonun oluşmasında gayreti olan herkese şahsınızda teşekkür ediyorum. Bu Komisyonda yer alan bütün siyasi partilerimizin temsilcilerine, gerçekten tarihî bir Komisyon olarak sorumluluklarının farkında olarak burada yer aldığınız için size minnetlerimi, şükranlarımı sunuyorum.

Ülkemizin en kadim, en uzun süreli ve en zorlu terör meselesinin çözümü konusundaki bu durumun Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında, siyasi temsilin yüzde 95'in üzerine vardığı bu Komisyonun tarihî bir Komisyon olduğunun altını çizmek istiyorum. Bu Komisyonda yer aldığınız için bütün ana muhalefet partisi, Hükûmet kanadı ve bütün partilerin yetkililerine ve burada olan bütün Komisyon üyelerine teşekkür ediyorum. Bunun özellikle altını çizmek istiyorum çünkü bugüne kadar "terörle mücadele", "terörsüz Türkiye", "barış süreci" gibi kavramların tartışıldığı, konuşulduğu yola çıktığımız her zaman bu eksikliği hissettiğimiz için; bugün, yeni dönemde, bu Komisyonun bu çatı altında toplanmış olması, sizlerin tarihe önemli bir not düşeceğiniz önemli bir gündür. Onun için, ben bu Komisyonu ve Komisyonun Sayın Başkanını bir kez daha tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 36

Konfederasyonumuz HAK-İŞ, bu sürecin başladığı andan itibaren amasız fakatsız bu süreci destekleme kararı almış ve bunu kamuoyuyla da paylaşmıştır. Sürecin başlatılması ve bu aşamaya gelinmesi büyük bir kazanım. Bu sürecin ana omurgasını oluşturan ve birinci aşamayı salimen atlatmamızı sağlama konusundaki temel bakış açımız, temel argüman, temel esas, 27 Şubat deklarasyonudur. Bu deklarasyon bu sürecin bir yol haritasıdır. Birinci aşamanın tamamlanması konusunda ortaya konulan hedefler çok tarihî ve gerçekten ülkemizin geleceği için son derece önemli bir deklarasyondur. Bu deklarasyonun dışına çıkmadan Komisyonumuzun yapabileceği, yapacağı çalışmalar için şimdiden kolaylıklar diliyoruz.

Bu çerçeveyi önemseyerek ve bu çerçevenin dışına çıkılmadan birinci aşamanın salimen sonuçlandırılması konusunda muhatapları üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Bu deklarasyonun muhatabı PKK'dır. Ancak PKK'nın sadece Türkiye kanadını değil; Suriye, Irak, hatta İran kanadını da içine alan bir muhataplıktır. Dolayısıyla, bu muhataplıklardan vazgeçenler veyahut da muhataplığı üzerine almayanların büyük bir sorumluluğu ve büyük bir vebali olduğunu hatırlatmak isterim. Onun için isimleri, isimlerinin başındaki harfleri ne olursa olsun PKK hedef alınarak talep edilen ve bu noktaya getirilen hususların ötelenmemesi gerekiyor. Özellikle, Suriye kanadında SDG'nin ve başka isimlerle yer alan örgütlerin bunun dışında tutulması girişimlerini şiddetle kınıyoruz ve bunu asla kabul etmiyoruz. Suriye devriminden önce, özellikle kuzeydoğu Suriye'de oluşturulan bu sözde yapıların Baas rejimiyle nasıl iş birliği yaptığının çok temel bir kısım göstergelerini sizlerle paylaşmak istiyorum. Devrime kadar Haseke bölgesinde SDG güçleriyle rejim güçleri arasında tam bir uzlaşma ve diyalog vardı. Hatta rejim, bölgedeki bütün kamu hizmetlerinde çalışanların maaşlarını merkezden, Şam'dan ödemekte ve tam bir iş birliği içerisinde SDG'yle çalışmaktaydı. Ne zaman ki devrim gerçekleşti, Suriye devriminden sonra bölgedeki SDG güçleri tamamen Şam'dan ayrı bir yapı oluşturmak için sendikal harekete baskı yaptılar. Suriye Sendikalar Konfederasyonu ile yeni devrimden sonra yapılan demokratik kongreye rağmen, kuzey Suriye'deki SDG güçleri Şam'daki bu sendikal yapıya karşı yeni bir çalışma başlattılar, oradaki federasyonun merkez binalarını bastılar, bütün yöneticilerini yasa dışı ilan ettiler ve bugün Şam'dan ayrılmaları konusunda da tehditlerini devam ettiriyorlar. Ahmed Şara'yla yapılan anlaşmaya rağmen Şam'daki bağlantılarını

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 37

keserek bölgede bir devletçik olma girişimleri gözden kaçırılmamalıdır. O nedenle Türkiye'nin siyonist devlet İsrail'e komşu yapılma girişimlerine karşı uyanık olmak zorundayız. Mesele sadece SDG değil, SDG'nin arkasındaki güçlerin bu projeyi akamete uğratma konusundaki çabalarını dikkatle takip etmemiz gerekiyor.

27 Şubat deklarasyonunun ortaya koyduğu temel yaklaşımdan bir tanesi ki dışarıdakilerin uzun süre tartıştığı statü meselesinin Türklerin statü sorunu olmadığına açıkça ilanıdır. Bu aslında bizim çözüm sürecimizi ve bundan sonraki yapacaklarımızı kolaylaştıran bir bakış açısıdır. O nedenle, Kürtlerin bir statü talebinde bulunmaması, statüyle ilgili tartışmaların 27 Şubat deklarasyonu ile ortadan kaldırılmış olması bence bu projenin en önemli hususlarından bir tanesidir.

Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; 2013 yılında başladığımız ve gerçekten Türkiye için çok önemli bulduğumuz çözüm sürecinde Doğu Anadolu grubunda akıl insanlar listesinde yer alan bir sendikacı olarak o dönem yaşadığımız sabotajları, provokasyonları, o süreci baltalamak için yapılanları tekraren hatırlatmak değil ama bugünkü sürece zarar vermemesi için uyarılarda bulunmak istiyorum. Bu tarihî süreci baltalamak, provoke etmek, sabotaja tabi tutmak, içeriden veya dışarıdan bunu engellemek isteyenler dün olduğu gibi bugün de olacaktır. Bu konuda hepimizin hassasiyet göstermesi gerekiyor. Kullandığımız dil... Komisyonun ilke kararlarının içinde yer almayan hususların tartışılması ve bu Komisyonun dağılması için çaba sarf edenlerin ekmeğine yağ sürmemek için hepimizin sorumlu davranması gerekiyor.

Çözüm sürecinde Doğu Anadolu grubunda yer aldığımız 15 ilde yaklaşık üç ay çalıştık. Bugün daha iyi görüyoruz ki bölge halkının asla bu ülkenin üniter yapısından, bu ülkenin birliğinden, bu ülkenin bütünlüğünden rahatsız olmadığına o dönemde şahit olduk hatta Barzani ailesinin akrabası olan aşiretin mensuplarıyla yaptığımız Hakkari'deki toplantıda Barzani'nin kendilerine pasaport vadettiğini, maaş vadettiğini, vatandaşlık vadettiğini ve kendi topraklarına gelmeleri için davet ettiğini söylediler ama "Hiçbirimizin Kuzey Irak'a gitmek gibi bir düşüncesi olmadı." dediler. "Biz gidersek Manisa'ya gideriz, İzmir'e gideriz, Antalya'ya gideriz." demişlerdi. Dolayısıyla o gün de bugün de Kürtlerin bu ülkenin üniter yapısından, bütünlüğünden asla ve asla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 38

şüphe duymadıklarını biliyoruz. Bütün bunlara rağmen bu sürecin baltalanmaması için daha dikkatli davranmak gerekiyor. Bugün çok büyük bir avantaja sahibiz. Çözüm süreci Adalet ve Kalkınma Partisi ile İmralı'ya müzahir olan siyasi partiyle birlikte yürütölmeye çalışılmıştı, o gün ana muhalefet partisi bu sürecin dışında kendisini gördü, muhalefetin en önemli siyasi partisi Milliyetçi Hareket Partisi bu sürece cepheden karşı çıktı, Türkiye Büyük Millet Meclisi bu süreçte bulunmadı, aynı zamanda terörle mücadele süreci askıya alındı. Bütün bu olumsuzluklara rağmen çözüm sürecinin başarı şansı bizim açımızdan yüksekti ama sabote edildi. Emperyalist güçler müdahale ederek o sürecin başarısını engellemeyi gerçekten başardılar. Bence yeni süreç çok daha avantajlı; bu avantajlardan bir tanesi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında bu tarihî Komisyonun olması; ikincisi, ana muhalefet partisi dâhil Parlamentodaki hemen hemen bütün partilerin bu Komisyonda yer alması. Üçüncüsü, terörle mücadele konusunda bütün bu süreçlere rağmen herhangi bir şekilde askıya alınma, durdurma, bekleme söz konusu olmamıştır, bir taraftan, terörle mücadele aynen devam ettirilmeye çalışılmaktadır. Özellikle, İmralı sürecinin artık bir hedef ortaya koyması... Özellikle çözüm sürecinde karşılaştığımız sorunlardan bir tanesi, terörle mücadelenin askıya alındığı dönemde maalesef askıya alınmış olan bu süreci torpillemek isteyen bir kısım çevrelerle karşılaştık. Örneğin, Van'daki toplantımızda bir gece beni Lice'nin kırsal kesiminden bir çoban aradı, dedi ki: "Bu süreç devam ediyor ama 14 yaşındaki evladım gece gelen PKK'lılar tarafından ikna edildi ve 14 yaşındaki çocuğumu dağa kaçırdılar." Bir taraftan da biz çözüm sürecinde uzlaşmaya ve sorunu çözmeye çalışırken ne yazık ki o günkü terör örgütü kendisine yeni bir kısım gençleri kazanma çabasına girmişti.

Yine, Erzurum'daki toplantımızda Milliyetçi Hareket Partisinin İl Başkanı bizim o dönemdeki çalışmalarımıza tepki olsun diye bir basın açıklaması yaptı. Basın açıklaması barışçıl bir basın açıklamasıydı; herhangi bir tartışma, çatışma yokken bazı polislerin gelip İl Başkanının gözüne biber gazı sıktığına şahit olduk; bu da içerideki kamu görevlilerinin bu süreci baltalamak için nasıl bir iş birliği yaptığının bizzat göstergesiydi. Erzurum'u bilenler bilir, mahalle başındaki vatandaşlar bizi davet etmişti, o davete gidip kendilerine misafir olacakken Vali ve Emniyet Müdürü bizim oraya gitmemizi engellemeye çalıştılar, o halkla buluşmamızın önüne engel getirmeye çalıştılar. Görünürde süreci destekleyenler

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 39

bile... Özellikle o dönemde maalesef çözüm sürecinin başarılı olmaması için içeride ve dışarıda çok sayıda çalışma, çok sayıda sabotajla karşı karşıya kaldık. Bütün bunlarla tekrar karşılaşmamak için HAK-İŞ olarak bütün gücümüzle bu sürecin başarılı olmasını destekliyoruz.

Bu Komisyon ve bu süreç bir geçiş sürecidir. Bütün sorunlarımızı, bütün taleplerimizi, Anayasa talepleri başta olmak üzere bu Komisyondan beklemek, bu Komisyonun bütün bu sorunları çözme konusunda çalışma yapmasını, düzenleme yapmasını beklemek bu Komisyona büyük bir haksızlıktır çünkü burada çok sayıda talebin bir yasal düzenlemeye, aynı zamanda anayasal düzenlemeye de ihtiyaç hissettiğini düşünürsek bu Komisyona da haksızlık etmemek gerekiyor. Biz bu Komisyonu 27 Şubat deklarasyonunun istikametinde Türkiye'nin ihtiyacı olan terörle mücadele sürecinde terörden dolayı bir kısım kısıtlamaların, bir kısım demokratik açılımların yapılamaması, terörle mücadelenin sürdüğü dönemden kaynaklı zorluklarımızın ortadan kaldırılacağı bir geçiş süreci, bir geçiş Komisyonu olarak görüyoruz. Onun için zaman kaybetmeden, bütün sorunları uzun uzun tartışmak yerine hızlı hareket ederek çünkü bu sürecin hızlı bitirilmesi, hızlı sonuçlandırılması gerekiyor, aksi hâlde, yeni bir kısım sorunlarla karşı karşıya kalmak mümkün. Bu süreci hızlandırma konusunda da Sayın Başkanımız ve Komisyon üyelerine büyük bir sorumluluk düşüyor; bu konuda biz çabalarını ve gayretlerini takdirle karşılıyoruz.

Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; HAK-İŞ olarak 3 ayrı sorumluluğumuzu birleştirerek bu toplantıda bu konuşmaları yapıyoruz. Birincisi, bir işçi örgüt olarak, güneydoğu ve doğuda örgütlü önemli bir konfederasyon olarak üyelerimizin bu süreç başlamadan önce yaşadığı zorlukların farkındayız. Binlerce üyemiz başta DEM PARTİ'li belediyelerden işten atıldılar, binlerce üyemiz sendikalarımızdan zorla istifa ettirildiler. Hâlâ Diyarbakır başta olmak üzere, Van ve belli yerlerde eylem çadırlarımız devam ediyor. Bütün bunlara rağmen bu yaşadığımız sorunların ben çözülebilecek sorunlar olduğundan yola çıkarak bunları esas almadan süreci destekleme kararlılığını devam ettiriyoruz. Yine, Türkiye Gaziler ve Şehit Aileleri Vakfının Mütevelli Heyeti olarak vakfımızda yaptığımız çalışmalarda -geçtiğimiz günlerde Başkanımız burada görüşlerimizi ifade ettiler- evet, gazilerimiz ve şehit yakınlarımızla beraber bu süreci yine destekleme konusunda kararlılığımızı ifade ediyoruz. Diyarbakır

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 40

Annelerinin eyleme başladığı tarihten itibaren HAK-İŞ olarak Diyarbakır Anneleriyle dayanışma içerisinde bugüne kadar devam ettik. Diyarbakır Annelerinin kavuştuğu evlatların bir bölümünün Diyarbakır Büyük Şehir Belediyesinde istihdam edilmesini sağlamıştık. Ne yazık ki 31 Marttan sonra bu kardeşlerimiz, bu evlatlarımız işten çıkarıldılar, işsiz kaldılar. Bütün bu zorluklara rağmen Diyarbakır Annelerinin evlatlarına kavuşması konusundaki çabalarını biz de desteklemeye devam edeceğiz. Konfederasyonumuzun yaşadığı sorunlarını öne çıkarmadan, bu sorunların zamanla çözülebileceğini düşünerek bu süreci sonuna kadar desteklemeye devam edeceğiz.

Terörsüz bir Türkiye'yi inşa etmek için yola çıktık. Hem Komisyon üyelerimiz hem Sayın Başkanımız hem siyasi partilerimizin bu desteğini tekrar önemsiyoruz, başarılar diliyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

Şimdi, bu oturumun son sözünü Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Genel Başkanı Sayın Arzu Çerkezoğlu'na bırakıyorum.

Buyurun Sayın Çerkezoğlu.

TÜRKİYE DEVRİMCİ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU (DİSK) GENEL BAŞKANI ARZU ÇERKEZOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, sevgili basın emekçileri, Konfederasyonlarımızın Değerli Başkanları, temsilcileri; öncelikle Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) adına sizleri saygıyla selamlıyor, barışa olan özlemimizle bu sürecin başarıyla sonuçlanmasını umut ediyor ve Komisyonun yürüttüğü çalışmalara katkı sunma fırsatını memnuniyetle karşıladığımızı ifade etmek istiyoruz.

Komisyonun yürüttüğü süreç, hiç kuşkusuz çok önemli. Komisyonun yürüttüğü bu süreç, barışı kazanmak için ve ülkemizin geleceği için tarihî bir önem taşımaktadır. Üreten, çalışan ve alın teriyle yaşayan bu halkın çatışmalardan, acılardan, gözyaşından ve kardeş kavgasından artık kurtulmasını istiyoruz. Kuşkusuz yaşanmış acıları geri getiremeyiz, kayıpları telafi edemeyiz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 41

ancak yeni acılara ve kayıplara da tahammülümüz yoktur. Biz, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu olarak uzun yıllardır ülkemizin en temel sorunlarından biri olan Kürt sorununda her zaman barıştan, kardeşlikten ve eşitlikten yana olduk. Tüm sorunların demokrasi yoluyla çözülebileceğine inanıyoruz. Bu temelde, emek mücadelesi ile demokrasi mücadelesini birbirinden ayrı görmüyoruz. DİSK olarak hep söylediğimiz gibi "Demokrasi işçinin ekmeğidir. Demokrasi yoksa ekmek de yoktur." diyerek emeğin ve demokrasinin aynı mücadele sahasında birleştiğini vurguluyoruz.

Geçmişte benzer umutlarla başlayan ancak olumsuz sonuçlanan çeşitli süreçler yaşadık ama şimdi başarabiliriz ve başarmalıyız. Geçmişteki hataların tekrar edilmemesi, toplumun barışa olan inancının korunması, sürecin tüm aşamalarında açıklık ve güven sağlanması hepimizin ortak sorumluluğudur. Geniş bir toplumsal mutabakatla sakin, özgür ve yapıcı bir tartışma ikliminde sorunları daha kolay aşacağımız açıktır. Bu nedenle, Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısında bu kapsamda böylesi bir Komisyonun oluşturulmasını anlamlı buluyoruz.

Evet, Komisyon çalışmaları bahsettiğimiz geniş bir toplumsal mutabakat için önemli ve kıymetli bir adımdır. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bu Komisyonun toplumsal karşılığını da oluşturmak gereklidir. Bu toplumsal karşılık hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve örgütlenme özgürlüğü, sendikal haklar başta olmak üzere temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasıyla oluşturulabilir.

Öte yandan, barış ve demokrasi birbirinden ayrı düşünülemez. Demokrasiyi kazanmak için barışta, barışı kazanmak için de demokraside ısrar etmek şarttır. Demokrasinin en asgari koşulu ise seçme ve seçilme hakkına saygıdır; egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olmasıdır; sandıkla gelenin sandıkla gitmesidir. Demokrasinin diğer koşulları ise çoğulculuğa saygı, ifade özgürlüğü, örgütlü toplum ve bağımsız bir yargıdır. İçinden geçtiğimiz süreçte bu başlıklarda karşı karşıya kaldığımız sorunlarsa ortadadır. Ülkemizde adalet ve hukuka olan güvenin yeniden tesis edilmesinin bu sürecin başarısı için oldukça değerli olacağını düşünüyoruz. Özellikle son dönemde ana muhalefet partisine ve seçilmiş belediye başkanlarına yönelik müdahaleler ve kayyum atamaları hukuka, yargı sistemine ve demokrasiye dair kaygıları maalesef artırmıştır. Barış

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 42

ve kardeşlik süreci siyasi hesapların ve dar çıkarların ötesinde bu topraklarda yaşayan herkesin ortak geleceği ve kardeşliği için yürütülmeli ve desteklenmelidir. Bu süreç karşı çıkan ve engelleme çabasında olan kesimlerin küçük politik hesaplarına kurban edilmemelidir; tam tersine, hukuk sistemimiz ve demokrasimiz üzerindeki tartışmaları da ortadan kaldıracak nitelikte olmalıdır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi söyleyeceklerimizin Komisyonla bağlantısını kurmayı kolaylaştırmak adına altını çizmek isterim öncelikle: Biz bir emek örgütüüz, biz bir emek örgütü olarak tüm meselelere öncelikle emek cephesinden bakarız. Barış, yalnızca silahların susması değil, insanca yaşam koşullarının sağlanmasıdır. Örgütlenme özgürlüğünün, sendikal hakların, toplu pazarlık süreçlerinin, iş güvencesinin güvence altına alındığı demokratik bir toplumsal düzen barışın en sağlam temelidir çünkü eşitlik ve adalet yoksa güvencesizlik ve yoksulluk derinleştiğinde toplumsal barış da kırılgandır. Nitekim, bu, bizim öznel saptamamız değildir. Birleşmiş Milletlerin bir kuruluşu olan, yüz yılı geride bırakmış olan, Birinci Dünya Savaşı sonrasında kurulmuş ve bir dünya savaşı da görmüş olan Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Anayasası "Evrensel ve kalıcı bir barış ancak sosyal adalet temeline dayanır." sözleriyle başlar ve şöyle der ILO Anayasası, temel ilkesi: "Barış istiyorsanız adalet ekin." Bu, ILO'nun temel ilkesi olmuştur.

Bugün ülkemizde emekçilerin yüksek enflasyon, hayat pahalılığı ve ağır çalışma koşulları altında ezildiği herkesin bildiği ve yaşadığı bir gerçektir. Bizler, vergide adalet ve gelir dağılımında adaletin sağlanmasını, insanca yaşamaya yetecek ücretin güvence altına alınmasını ve güvenli bir çalışma ortamının oluşturulmasını istiyoruz ve bunun için mücadele ediyoruz. Bunun için de barışın kazanılmasının yanı sıra demokrasimizde ve hukuk sistemimizde meydana gelen tahribatın onarılması gerektiğini düşünüyoruz ve buna inanıyoruz. Bu noktada, Anayasa Mahkemesi ve mahkeme kararlarının devleti yönetenler için de devletin kurumları için de bağlayıcı olduğunu göstermek hukukun üstünlüğü adına atılabilecek adımların belki de en önemlisidir. Bu konuda çok sayıda örnek verebiliriz ve takip ettiğimiz kadarıyla Sayın Başkan, Komisyonda çok sayıda örnek de dile getirildi.

Tekrara düşmemek adına, bir işçi örgütü olarak kendimizi ilgilendiren iki örnekten ilerleyebiliriz; örneğin, hepimizin ekmeği için son derece önemli olan,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 43

enflasyonun hesaplanmasında kullanılan madde fiyat listesinin, madde sepetinin şeffaf biçimde açıklanmasına dair mahkeme kararlarını uygulamayan TÜİK yönetiminin bu ısrarına son vermek hiçbir yasal, anayasal düzenleme gerektirmeden atılabilecek bir adımdır veya -ikinci bir örnek olarak- Taksim'in 1 Mayıs alanı olduğuna dair çok sayıda yerel mahkeme, Anayasa Mahkemesi ve uluslararası mahkeme kararı varken idarenin artık bu kararlara saygı göstereceğini ilan etmek "Hukuk devletiyiz." ifadesini tekrar tekrar söylemekten daha etkili ve inandırıcı olacaktır.

Öncelikle, işçilerin örgütlenme ve hak arama konusunda yaşadığı sıkıntıların son bulması, Türkiye'nin işçi hakları konusunda dünyanın en kötü 10 ülkesinden biri olmaktan çıkarılması, ILO normlarına uyum sağlanması, ILO sözleşmelerinin onaylanması, Anayasa'ya aykırı, keyfî grev yasaklarına son verilmesi sadece iş barışını değil, iç barışı da güçlendirecektir. Bu konuda konfederasyonumuz tarafından kapsamlı öneriler, somut öneriler defalarca ilgili bakanlıkla paylaşılmıştır.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; işçi sendikaları tüm dünyada barışı ve kardeşliği savunur çünkü savaşların, çatışmaların, terörün ve şiddetin bedelini en fazla işçi sınıfı öder, emekçiler öder. Silah tüccarlarının ve emperyalistlerin kazandıklarının bedeli işçilerin canıyla, kanıyla ve ürettikleri değerlerle ödenir. Bu yüzden işçi sınıfının çıkarları ve ahlakı her zaman barıştan ve kardeşlikten yana olmayı gerektirir.

Anayasa'mızın 2'nci maddesi -hepimizin bildiği gibi- cumhuriyetimizi tarif ederken "demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti" olarak tarif eder. Demokratik, laik ve sosyal bir cumhuriyetin eşit yurttaşları olmak, etnik, inanç ya da sınıf farkı gözetmeksizin herkesin eşit haklara sahip olduğu bir düzeni tesis etmek hem Kürt sorununun hem de ülkemizin tüm yapısal sorunlarının çözüm anahtarıdır. Her yurttaşın kendini Türkiye Cumhuriyeti'nin eşit parçası olarak gördüğü, ürettiği değerden adil bir biçimde pay aldığı, demokratik katılımın güçlendiği bir Türkiye, kardeşliğin ve barışın güçlü bir güvencesi olacaktır. Daha da önemlisi, etrafında bir ateş çemberi olan ülkemizin emperyalist güçlerin kanlı oyunları karşısında güçlü durabilmesinin yolu da barışı ve kardeşliği güçlendirmekten geçmektedir.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 44

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu DİSK olarak yarım asrı aşan tarihimiz boyunca işçi sınıfının demokratik hakları, emekçilerin onuru ve toplumun ortak yararı için mücadele etmiş ve bu uğurda çok bedeller ödemiş bir konfederasyon olarak bizim talebimiz de isteğimiz de açıktır; bu sürecin mutlaka ama mutlaka başarıyla tamamlanması, ülkemizde yaşayan herkesin kardeşliğine ve ortak yararına hizmet edecek şekilde sonuçlanmasıdır.

Komisyon çalışmalarının barışa, kardeşliğe ve ülkemizin ortak geleceğine katkı sunmasını diliyor, hepinizi tekrar DİSK adına sevgiyle, saygıyla selamlıyoruz.

Teşekkürler.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Çok teşekkür ediyorum Sayın Çerkezoğlu.

Ben de -Komisyonun belki tamamı adına- son temenninize yürekten katılıyorum. Sürecin başarıyla tamamlanması için hep beraber elimizi taşın altına koymuş durumdayız.

Ben hepinize ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum.

Türkiye'de farklı grupları, işçi ve memur kesimini temsil eden sendikalarımızın ana gövdesi burada. Bütün 6 değerli kurum temsilcisinin, başkanının sözlerinin özeti: "Biz bu sürece destek veriyoruz ve bu sürecin bir an evvel esenlik içerisinde, barış içerisinde tamamlanması için gayret gösterilmesinden yanayız." İnşallah buradaki tekliflerinizin hepsi kayıt altına alındı, bunlarla ilgili de çalışmalar sürdürülür. Ama sizden, bu niyeti ortaya koyduğunuz için rahatlıkla söylüyorum, bir beklentimiz var: Burada dile getirdiğiniz görüşleri bir şekilde hem kendi tabanınızla hem de toplumun farklı kesimleriyle paylaşmak; bu sürecin daha iyi anlaşılması ve bir toplumsal rıza mekanizmasının çoğaltılması, güçlendirilmesi için toplumun farklı kesimleriyle de -siz zaten imkânı olan örgütlü toplumlarsınız- bunları paylaşmanızı istirham ediyoruz.

Tekrar çok teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun, ayaklarınıza sağlık.

Oturuma beş dakika ara veriyorum.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 45

Kapanma Saati: 16.39

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.45

BAŞKAN: Numan KURTULMUŞ

----- 0 -----

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın milletvekilleri, Komisyonumuzun 8'inci toplantısının Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Şimdi söz almak isteyen birkaç arkadaşımız var, onlara kısa söz verip toplantıyı müsaadenizle kapatacağız.

Sayın Tanrıkulu, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, bugün 8'inci toplantıyı tamamladık. Bana göre, yasama çalışmaları dışında başarılı geçen çok önemli mesajlar veriyoruz topluma. Şöyle ifade edeyim: Yani gerilimin bu kadar çok yüksek olduğu bir siyasal ortamda, siyasi partiler arasındaki çekişmenin de çok fazla olduğu bir ortamda, hukuk dışı uygulamaların çok fazla olduğu bir ortamda Türkiye'nin Kürt meselesi, çatışma, silahsızlanma, terör meselesi konusunda siyasi partilerin bu masa etrafında bir araya gelmeleri, bu fotoğrafı vermeleri, Türkiye'nin önemli sivil toplum kurumlarını, mağdurları buraya çağırıp dinlemeleri çok değerli ve anlamlı. Ben daha önce de ifade etmiştim yani bu masanın kendisi çok önemlidir dolayısıyla bunu korumamız lazım ama nasıl koruyacağız? Mesele biraz burada. Siz de toplantının ilk gününde ifade etmiştiniz yani provokasyona açık bir süreç var önümüzde ve dolayısıyla buna izin vermememiz lazım. Ben kendi hissiyatımla söylüyorum ve samimiyetle söylüyorum ki: Bu masanın bozulmasını isteyen, Türkiye'de çatışmanın devamını isteyen, terörün devamını isteyen çevreler var;

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 46

Türkiye'nin içinden de var, dışında da var. Dolayısıyla, yani bizim buradan çok güçlü mesajlar vermemiz lazım. Sözü getireceğim yer de CHP'ye yapılan baskılar. Bir avukat olarak söylüyorum gerçekten yani bunları hukuk zemininde tartışmak, konuşmak mümkün değil. Dolayısıyla hem güvenlik bürokrasisinin hem de yargı bürokrasisinin içerisinde bu sürece karşı geliştirilen eğilimler var ve bu eğilimler özellikle de son zamanlarda Cumhuriyet Halk Partisine karşı çok daha şiddetli bir biçimde, çok daha ağır bir biçimde uygulanıyor. Bu uygulamalar da bu masaya olan güveni azaltıyor, Komisyona olan güveni azaltıyor dolayısıyla toplumsal desteğin büyümesini de engelliyor. Sonuçta, çatışma çözümünde rıza üretmek, toplumun geniş kesimlerinin desteğini almak çok önemlidir. Daha yasama çalışmasına da gelmedik, işte ekim ayı gelecek, bu Komisyondan uzlaşarak çıkaracağımız yasal metinler var. Bunlara toplumun desteğinin çok çok artması lazım ancak bu içinden geçtiğimiz süreç, hukuk dışı süreç -biraz önce de söyledim- Komisyona olan desteğin artmasını, güvenin artmasını maalesef engelliyor ve siyasi partiler üzerindeki baskı da artıyor bu Komisyon nedeniyle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Tamamlıyorum.

Buranın yani gerek sizin sözlerinizle gerekse işte bu masayı oluşturan siyasi partilerin sözleriyle bir kez daha ifade ediyorum: Güvenlik bürokrasisi, yargı bürokrasisi bu sürece en az bu masaya oturan siyasi partiler kadar özen göstermek zorundadırlar; uygun bir dille atlatılmasında büyük yarar vardır.

Çok teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Özer...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Grup Başkan Vekilimiz son üç gündür Cumhuriyet Halk Partisi İl Başkanlığı Binası özelinde yapılan işlemlere ilişkin konuşmasını yaptı, Komisyona

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 47

gerekenleri söyledi, diğer vekillerimiz de söyledi. Tabii, bu sürecin bu noktaya gelmesinde gayrihukuki birçok durum var, ben burada hukuk dersi vermek istemiyorum, anlatacaklarım karşısında herhangi bir hukukçunun da gelip konuşabileceğini düşünmüyorum. Çok bariz, kanuna aykırılıklar var ama konunun hukukilikten ayrılıp siyasi bir mesele olduğunu zaten her yerde söylüyoruz. Benim söyleyeceklerim biraz şahsınızla alakalı Sayın Başkanım. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olarak milletvekillerinin haklarının, hukuklarının korunmasından da elbette siz sorumlusunuz o koltukta oturarak dolayısıyla İl Başkanlığımıza yapılan müdahale ortada iken ve özellikle oradaki güvenlik kuvvetlerinin milletvekillerine yönelik -bakın, tekrar ediyorum ve altını çiziyorum- milletvekillerine yönelik uygulamaları ortadayken sizin de bu sorumluluğu bizler adına üstlenmeniz gerektiğini düşünüyorum. Bizim hakkımızı, hukukumuzu sizin korumanız gerekir. İzlediniz mi bilmiyorum ama İstanbul Milletvekilimiz -orada birçok milletvekilimiz vardı tabii, birçoğu orada gazlı müdahaleye, tekmeye, yumruğa maruz kaldı ama- özellikle İstanbul Milletvekilimiz Sayın Ali Gökçe'yi hedef alarak bir polis memuru veya amiri -ne olduğunu bilmiyoruz, bu konuyla ilgili soru önergesi verdik- özellikle bir tüp gazı yüzüne böyle hedef alarak boşaltmıştır. Bu konuyla ilgili Ali Gökçek Vekilimiz hem şikayetçi oldu hem de soru önergesi verdi; biz bunun takipçisi olacağız, sizlerin de bu konuda gereğini yapmanız gerektiğini düşünüyorum. Aynı şekilde sizi de bu konuda takip edeceğiz ne yaptığınızı, bir şey yapıp yapmadığınızı; bunu size bildirmek istedim Sayın Başkanım.

Teşekkürler.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Vallahi, ilgili arkadaşlar biliyor, olayın başlangıcından itibaren gerekli temaslarda bulunuyor ve milletvekillerine karşı makul davranılması için uyarılarımızı yapıyoruz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İleteyim Başkanım size görüntüyü.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Gördüm, gördüm, çoğunu gördüm.

Sayın Elçi...

TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım ve kıymetli basın emekçileri; o gün il binamızda yaşamış olduğumuz olaylara

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 48

ben, kendim de bizzat tanık oldum. Bugün kısa da olsa o günle ilgili düşüncelerimi birkaç satırlık da olsa sizlere iletmeye çalışacağım. Daha fazlasıyla sizlerin kıymetli zamanını da almamaya çalışacağım.

Ne yazık ki 7 Eylül günü 19 Martın devamı niteliğinde şiddet görüntülerine, haksızlık ve hukuksuzluğa bir kez daha şahit olduk. Millî dayanışma, kardeşlik ve demokratikleşmeyi inşa etmeye çalıştığımız bugünlerde, legal alanda hukukun kendilerine tanımış olduğu seçme ve seçilme hakkına dayanarak yasal bir partinin il binasında, partililerin gazla terbiye edilmesi ve il binasının işgal edilmesinin antidemokratik bir uygulama olmadığını iddia eden var mı merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, vatandaşların maruz bırakıldığı bu uygulamalar, antidemokratik olduğu kadar savunmasız insanların gözlerinin içine ölesiye gaz sıkılması bir o kadar da vicdansızlıktır. Sırf muhalif oldukları için yasal bir partinin üyelerinin, yöneticilerinin, milletvekillerinin gazla terbiye edilmek istenmesi kadar antidemokratik bir uygulama daha olamaz. Üzülerek, kaygılanarak belirtmek isterim ki demokrasimiz, dayanışma duygumuz bir kez daha yara almıştır. Oysa biz bu Komisyona yaralarımızı sarmak, acılarımızı sağıtmak için katılmaya razı olmuştuk. Vatandaşlara uygulanan şiddetle demokrasinin, dayanışmanın, barışın inşa edilmeyeceğini, bilakis toplumsal yarılmalara, aidiyet duygusunun zayıflamasına ve hukuk devleti olmaktan uzak kaosun hâkim olacağı yarınlara doğru gidildiğini de hatırlatmakta fayda var. Bir ülkenin ana muhalefet partisi olmaktan mütevellit gücüne duyulan umutların yıkılmak istenmesi, samimiyetle, ülkeye barış getirmede iddialı olanları da zor durumda bırakacağı göz ardı edilemeyecek bir realitemizdir. Toplumsal barışın tesisi için etrafında yer aldığımız bu masanın ciddiyetine ve muteberliğine de hâle gelmemesi de kaçınılmazdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız, buyurun.

TÜRKAN ELÇİ (İstanbul) - Bizler bunca haksızlığa, hukuksuzluğa rağmen hukukun, barışın, kardeşliğin hâkim kılınacağı bir ülkenin inşası için doğu-batı, Kürt-Türk fark etmeksizin zulme uğrayan her vatandaşın yanında durarak ve bulunduğumuz makamın hakkını vererek çalışmalarımızı kararlılıkla devam

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 49

ettireceğimizi de buradan sizlere belirtmek isterim.

Sizleri saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Bayhan, buyurun.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Ben de dayanışma için gittiğim İstanbul İl Başkanlığında yirmi saat içerisinde tanık olduğum tabloyu ayrıntılı anlatmak istemiyorum ama o gaz yiyen milletvekilleri arkadaşlarımızla birlikte orada bulunuyorduk ve orada bir şeyin altını çizmek istiyorum. Bir milletvekili olarak İstanbul İl Başkanlığına, CHP İstanbul İl Başkanlığına girmemiz konusunda bir özel mülk alanı olarak gösterilip "Buradan geçemezsiniz..." 1 kilometre yürüyüp geçeceğimiz bir güzergâhın ardından İl Başkanlığına girdikten sonra, o özel mülk alanının, bir milletvekilinin geçişine izin verilmeyen özel mülk alanının yüzlerce polisle işgal edilip CHP il binasına baskın yapılmak üzere kullanıldığına tanık olduk ve bunun tartışması üzerine o gazlı müdahale oldu. Ben de oradaydım Ali Vekille beraber.

Bir de mesele sadece bizim gaz yememiz değil, biz Antep'te de gaz yedik; başka hak mücadelelerinde, özellikle işçilerin, emekçilerin mücadelelerinde yanlarında durduğumuzda da benzer tablolarla karşılaşıyoruz ama bakınız, orada hiçbir güvenlik ve o İl Başkanlığında çok daha acı şeylerin yaşanmasını engelleyecek hiçbir tedbir önerisine yanaşmayan bir yaklaşımla yüz yüzedik. Onun için burada iki şeyi söylemek istiyorum. İstanbul'a -Cumhurbaşkanının, saray iktidarının çok sevdiği bir söylemle- bir bürokratik oligarşi mi hükmediyor? İstanbul'u bir Teşkilat-ı Mahsusa hücresi mi yönetiyor? Başta Vali olmak üzere kim bu işlerin sorumlusu? Ne oluyor? Bu sorulara yanıt vermek gerekir.

Bunun, ayrıca, bu Komisyondaki tartışmalarımızla bir bağı var. Bakınız, biz bugün işçi örgütlerini, kamu emekçileri örgütlerinin temsilcilerini dinledik burada. Özellikle Mahmut Arslan'ın "birinci çözüm süreci" denen süreçteki Erzurum deneyimine ilişkin anlattığı bilgileri dikkate alırsak İstanbul'da CHP il binasında, İl Başkanlığı binasında yaşanan gaz sıkma olayı da dâhil oradaki polis baskınının, binlerce polisle yapılan kuşatmanın bu açıdan da dikkate alınması gerekir.

Meclis Başkanı, Komisyon Başkanımız sık sık şunu dile getiriyor: Ya, bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 50

sürecin iki kritik noktası var; bir, güven vermek; iki, her tür provokasyona, her tür dış tehdide ve süreci zehirleyecek her tür müdahaleye, dış müdahaleye özenli olmak. Bunu MHP Genel Başkanı da çok sıklıkla dile getiriyor. Peki, şimdi olup bitenlere bir de bu gözle bakalım. Bu mudur onun ürünü? Bunlar mesela güven mi veriyor bu ülkeye, bu sürece güven mi veriyor? Önümüzdeki süreç açısından güç mü veriyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız.

Buyurun.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Yoksa o sürekli vurgulanan tehlikeleri mi artırmaya hizmet ediyor? Bu işin sorumlularının bir de bunu tekrar düşünmesi gerekir.

Son olarak biz bu sürece ilişkin tartışmaları çeşitli işçi toplantılarında işçi, emekçilerle buluşarak paylaşıyoruz, değerlendiriyoruz. Bugün de yine işçi ve emek örgütlerini dinledik ama ben Rodaport işçileriyle, sendikalaşma mücadelesi için Gemlik'te işten atılan Rodaport işçileriyle, yine Eskişehir'de işten atılan ETİ işçileriyle bir araya gelip sohbet ettiğimde Komisyona ilişkin iki şeyin altını çizmek istiyorum işçi arkadaşlarımızın önerileri üzerinden. Bir, bu ülkenin işçileri, emekçileri bu meselenin kalıcı bir barışla ve gerçekten silahların sustuğu ve barışçıl demokratik çözümün önünün açıldığı bir süreçle sonuçlanması için kendi gündelik yaşamlarındaki yaşadıkları gerçeklere bakıyorlar; Komisyonla da iktidarla da bağı ona göre kuruyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Buyurun, tamamlayın.

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Yani yaşadıkları emek sömürsü ve haksızlıklarla bağlantı içlerinde kuruyorlar ve bir güvensizlik yaşıyorlarsa bunun temel nedenlerinden biri bu. İkincisi de bir an önce kalıcı barışın sağlanması ve güven için somut adımların atılması ve bu somut adımların üzerinden barışın ekmeklerini büyütecek bir sonuç doğurmasını bekliyorlar; bunu soruyorlar gerçekten buna hizmet edecek mi, böyle bir sonucu olacak mı diye. Vallahi, biz,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 51

bu ülkenin işçi sınıfına, emekçilerine bu konuda olumlu yanıt vermek istiyoruz ama gördük ki ne İstanbul'daki bürokratik oligarşi -sevilen deyimle- ne de bütün bu davetleri yapan Meclis Başkanı ve Komisyon Başkanı olarak Numan Başkanın çağrıları bu ülkenin yöneticileri açısından vallahi iki kulak delikleri arasında duramıyor. Bunun altını çizmek istiyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Gökçen, buyurun.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Komisyonun gündemi aslında demokrasi, özgürlük, hukuk devleti, bir taraftan da terörün sonlanması demiştik ama bakıyoruz ki kayyum bir anlayış aslında yani belediyelerden başlıyor, üniversitelerden devam ediyor, şirketlerden devam ediyor, en son da siyasi partilerin il başkanlıklarına kadar sirayet eden bir anlayıştan söz ediyoruz. Bir taraftan "Böyle bir süreç devam ediyor." diyorsunuz, üslup konusunda herkese uyarılarda bulunuyorsunuz "Herkes ona göre bir üslup benimsesin, artık yeni dönemin yeni bir dile ihtiyacı var." diyorsunuz ama diğer taraftan hem Adalet Bakanının hem İçişleri Bakanının açıklamalarında doğrudan davalara müdahale edecek veya olayları olduğundan farklı şekilde yansıtacak açıklamalar olduğunu görüyoruz. Nasıl mesela? Adalet Bakanının açıklamasında "Her 2 dava birbirini etkileyebilecek düzeyde." diye açık açık CHP İstanbul İl Kongresiyle ilgili olan davaların CHP Kurultay davasını etkileyebileceği yönünde birtakım siyasi açıklamalar yapılıyor ve Adalet Bakanı, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun Başkanı olarak da hâkimlere bu şekilde açıkça talimat veriyor, yönlendirmede bulunuyor. Diğer taraftan, İçişleri Bakanı bir açıklama yapıyor, orada diyor ki: "Mahkeme kararlarını yok saymak, halkı sokağa dökmeye çalışmak açıkça hukuka meydan okumaktır. Sokak çağrıları yaparak sokakların provoke edilmesine asla müsaade etmeyeceğiz." Şimdi bu "tweet"in atıldığı akşam herhangi bir sokak çağrısı yoktu. Ha, barışçıl bir şekilde sokağa çıkmak da vatandaşlarımızın en doğal hakkıdır Anayasa'ya göre ama İstanbul İl Başkanlığımızda toplanmak, üyelerimizin oraya girmesi bir sokak çağrısı da değildir ama İçişleri Bakanının açıkça yanlış ifadeleri ve diğer taraftan da verilen birtakım talimatlar sonucunda İstanbul İl Başkanlığında yaşananlar sadece milletvekillerini ilgilendirmiyor ama ben birkaç örneği size göstermek istiyorum, mutlaka görmüşsünüzdür ama göstererek saymak istiyorum: Burada, İstanbul Milletvekilimiz Ali Gökçek'in yüzü

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 52

doğrudan hedef alınarak biber gazı sıkılıyor kendisine. Burada, Hatay Milletvekilimiz Servet Mullaoğlu, arka tarafta Kocaeli Milletvekilimiz Harun Özgür Yıldızlı hastaneye kaldırılmış durumda. Diğer tarafta, Gizem Özcan Muğla Milletvekilimiz burada polisle doğrudan, polisin sıkıştırmasıyla kargaşa içinde kaldı; Deniz Yavuzylmaz aynı şekilde, Zonguldak Milletvekilimiz. Burada da Deniz Yavuzylmaz'ı görüyoruz, doğrudan onun üstüne doğru hedef alınarak biber gazıyla müdahale yapılıyor. Bir taraftan, İl Başkanlığımız, önceki İl Başkanlığımız, şimdi de Genel Başkanımızın çalışma ofisinde kapının kolu kırılmış durumda. Bir taraftan, yaşı ilerlemiş bir vatandaşımız fenalaşmış, yerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız, buyurun.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Bir taraftan da orada görev yapan gazetecinin, iki gün gece gündüz görev yapan ve gazeteci olduğunu da ifade eden bir gazetecinin vücudundaki plastik mermi izlerini görüyoruz. Şimdi, bu hem basın özgürlüğüne hem gazetecilerin görevini yapmasına da müdahale. Dolayısıyla yaşananlar sadece orada milletvekillerini hedef alan bir uygulama değildi. Milletvekillerimiz oraya gittikleri zaman polislere yetkili bir kişiyle görüşmek istediklerini ve hangi karara, hangi talimata dayanarak bu işlemin yapıldığını, İl Başkanlığının ablukaya alındığını sormuşlardı. Onlara herhangi bir talimat gösterilemedi. Talimatı kimin verdiği söylenmedi. Daha sonrasında bir polis memuru, galiba amiri, talimatı kendisinin verdiğini ifade etti ama bir taraftan da orada siyah tişörtlü, sivil giyimli birtakım kişilerin görevlendirildiğini gördük. Bunların kim olduğu, nasıl görevlendirildiği açıklığa kavuşturulmak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın, buyurun.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Binaya giriş konusunda 31-32 kişilik bir liste olduğu söyleniyordu, sonra bu liste ortaya çıktı; bu liste Cumhuriyet Halk Partililerden oluşmuyordu. Cumhuriyet Halk Partisinden ihraç edilmiş olanların veya hiç üye olmamış olan birtakım kişilerin kayyumun talebiyle oraya girebileceğine yönelik polisin birtakım davranışları oldu. Milletvekillerinin ya da

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 53

parti yöneticilerinin, Parti Meclisi üyelerinin, Merkez Yönetim Kurulu üyelerinin binaya girişi konusunda polis zorluklar çıkarırken bu liste dâhilindeki kişilerin binaya rahatça girebildiği görüldü. Şimdi, bütün bunlara bakıyoruz; bir partinin kendi işlemlerini yapma, kendi kongrelerinde yöneticilerini seçme özgürlüğü, aslında siyasi partilerin kendi işlemlerini yapma özgürlüğü açıkça hedef alınıyor. Biz bu yüzden buna bir darbe girişimi diyoruz.

Diğer taraftan da bizim İl Başkanlığımızın hangi bina olduğu konusunda belirlemeye yetkili olan da Cumhuriyet Halk Partisi Genel Merkezidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız lütfen.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Toparlıyorum.

Buna karşılık Genel Başkanımızın çalışma ofisinde bir süre polislerin konaklamaya devam ettiğini ve orada yine milletvekillerinin girişine en azından geciktirmeyle zorluklar çıkarıldığını gördük.

Şimdi, kapalı alanda da biber gazı kullanımını da burada eklemek istiyorum. Dolayısıyla burada yapılan, sadece milletvekillerine yönelik bir fiziki müdahale değil aynı zamanda demokrasinin kendisine müdahale edilmiş, vatandaşlarımızın sağlığını doğrudan tehdit altına alan birtakım uygulamalar görülmüştür.

Biz şimdi bütün bunları konuşurken vatandaşlarımız doğal olarak buraya bakınca şunu soruyor: "Burada gerçekten bir çözüm arayışı var mı? Bir üslup değişimi var mı?" Özellikle iktidar yetkililerinde insanlar bunu arıyorlar. Gerçekten Türkiye'de toplumsal barışa yönelik bir çaba var mı, yok mu? Bu konuyu netleştirmemiz lazım. Bu Komisyonda bir çalışma yapıyorsak sadece dinleyerek hareket etmememiz, sonuçlar da almamız lazım demiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Tamamlıyorum bir iki cümleyle.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 54

Kayyum bunlardan bir tanesiydi. Kayyum, kent uzlaşısı soruşturması... Ancak işin sonuna geldiğimizde, bugüne geldiğimizde ne yazık ki yargıya siyasi müdahalelerin öyle bir noktaya geldiğini görüyoruz ki İstanbul'da bambaşka bir hukuk uygulandığını, Türkiye'nin geri kalanında bambaşka bir hukuk uygulandığını görüyoruz. İkili hukuk sistemlerinde keyfî kararlar alındığında, polis şiddetiyle, polis saldırılarıyla insan haklarına aykırı olarak vatandaşlarımız kendi siyasi parti binalarına bile girmeleri engellenip binanın içinde, kapalı alanda polis müdahalesiyle karşılaştığında biz nasıl bir toplumsal barıştan söz edebiliriz?

Saygılar sunuyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Değerli arkadaşlar, 5 arkadaşımız söz istedi. Üçer dakika söz verip oturumu kapatacağım.

Sayın Altıntaş, buyurun.

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin İstanbul'da karşı karşıya kaldığı olayları tasvip etmiyorum ancak bir hastalığımız var; bütün olaylar tartışılırken sebepleri tartışmak yerine sonuçları tartıştığımız için meselelere çözüm bulamıyoruz. Bu işin kök sebebi şudur: Anayasa'daki kuvvetler ayrılığı ilkesini terk ederek kuvvetler birliği esasına göre hareket etmek siyasetin sorunlarının çözümünü mahkeme salonlarında aratır hâle geldi. Hâlbuki siyaset kendi sorununun çözümünü kendi içerisinde, siyaset sahnesinde aramalıdır.

Ayrıca, diğer konudaki sıkıntım ve endişem de şudur: Üzerine hassasiyetle titrediğimiz meselelerden biri, devlet yönetiminde yasama yetkisine ortak koşmamak, yasama yetkisini kimseyle paylaşmamaktır. Bu Komisyonda bütün katılımcı üyelerin, başta Sayın Başkan olmak üzere, gayet dikkatli ve seviyeli bir üslup kullanmalarına rağmen dışarıdan yapılan yönlendirmeler suretiyle neredeyse yasama yetkimizin tartışılacak hâle getirilerek özellikle İmralı'nın Komisyon üyelerini kendisiyle görüşmeye davet etmesini ve Barzani'nin İmralı'yla görüşebilmesinin temini için kendisinin serbest bırakılmasını istemiş olması, şüyyu vukuundan beter hadiselerdir. O yüzden, bu

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 55

meseleye gerçekten ciddi ve kalıcı bir çözüm aranıyorsa dil seviyeli olmalıdır.

Hepinize teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Yüksel...

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; Komisyonumuzun çalışmalarında bugün aslında yeni ve mühim bir safhaya adım attığımızı da düşünüyorum. Çünkü bu "terörsüz Türkiye" idealinin hayata geçirilmesine yönelik yürütülen bu çabaların yalnızca güvenlik politikalarıyla sınırlı olmadığı, aynı zamanda toplumsal barışın ve sosyal adaletin güçlendirilmesiyle tamamlanacağı izahtan vareste bir şekilde belirtilmiştir. Bu bağlamda, özellikle bugün gerçekleştirdiğimiz toplantıda memur, kamu emekçileri sendikalarımızı dinlemiş olmamız, sürecin demokratik katılım ilkesine dayandığını ve geniş bir toplumsal mutabakat zemini üzerinde ilerlediğini göstermektedir. Burada memurlarımız, emekçilerimiz, özellikle ülkemizin demokrasi ve kalkınmasında başat bir role sahiptir ve terörün sona erdirilmesi yalnızca can ve mal güvenliğini temin etmekle kalmayacak, aynı zamanda sosyal adaleti de artırarak refahın tabana yayılmasını mümkün kılacaktır. Bu nedenle, memur, kamu ve emekçi sendikalarımızın öneri ve değerlendirmeleri, oluşturulacak yol haritasının özellikle demokrasi ve ekonomik boyutlarına da ışık tutmuştur.

Ortaya koyulan siyasi irade ve kararlılık, Türkiye'nin yaklaşık yarım asırdır sürdürdüğü terörle mücadelesinde tarihî bir eşiğe gelindiğini göstermektedir. Bu eşik yalnızca güvenlik alanında değil -tekrar ediyorum- milletimizin geleceği bakımından da yeni bir dönüm noktasına işaret etmektedir.

Terörün yol açtığı telafisi mümkün olmayan can kayıplarının ve derin toplumsal acıların yanı sıra trilyon dolarlarla ifade edilen ekonomik maliyetler refahımızı geciktirmiştir. Bugün ise güven ve istikrarın güçlenmesiyle, kaynakların üretime, yatırıma, eğitime, teknolojiye ve istihdama yönelmesi mümkün hâle gelmektedir. Burada açıkça şunu görmekteyiz: Memur, kamu ve emekçilerimizin şehit ve gazilerimizin aziz hatırasına hürmetle bu sürecin her aşamasında sorumluluk üstlenmeye kararlı olduğunu da gördük. Üretim, yatırım,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 56

istihdam ve sosyal sorumluluk projeleriyle de kalıcı barışın ve kapsayıcı kalkınmanın mimarları arasında yer almayı hedefledikleri, daha güçlü, daha müreffeh ve Türkiye Yüzyılı idealini katkı sunma iradesi de aslında açıkça beyan edilmiştir.

Burada, barışın korunması için güvenli bir toplumsal alanının oluşturulması ve özellikle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız, buyurun.

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - ...memur, kamu ve emekçilerimizin bu süreci destekleyen etkin aktörlere dönüştürülmesi -ki siz de bunu belirttiniz Sayın Başkanım- büyük önem taşımaktadır.

Bununla birlikte, stratejik iletişim yöntemlerinin geliştirilmesi ve toplumsal diyalog kültürünün yerleşmesi, terörsüz Türkiye hedefinin başarısının temel unsurları arasında yer almaktadır. Kanaatim odur ki ortak aklın rehberliğinde ve geniş bir toplumsal mutabakatın desteğiyle Türkiye terör yükünü geride bırakacak, daha huzurlu ve daha güçlü bir geleceğe emin adımlarla ilerleyecektir.

Bugünkü fikir alışverişi ve değerlendirmelerin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı sonuçlar doğurmasını temenni ediyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Konuralp, buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Hepimize "Geçmiş olsun." dileyebilirdiniz.

CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sizin iç meselenize girmek istemedim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - İç değil, hepimizin.

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Yüksel "iç mesele" dedi. O güne dair yaşananları o gün orada bulunan milletvekili arkadaşlarımız aktardılar; bugün orada yaşananların neden olan hukuki kararlara ilişkin, içtihatlarla ilişkin değerlendirmelerde de bulunuldu.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 57

Ben bu detaylara girmeyeceğim.

Arkadaşlar, birbirimizi sevmek zorunda değiliz, birbirimize saygı duymak zorunda da değiliz ama birbirimize saygı göstermek zorundayız arkadaşlar ve aynı zamanda her kim size saygı göstermiyorsa bunu her birimizin dert etmesi lazım.

Şimdi, bakın, Türkan Vekil oradaydı, Komisyon Üyesi arkadaşımız; Taşkın Vekil oradaydı, Komisyon Üyesi arkadaşımız; Celal Vekilimiz oradaydı, Komisyon Üyesi arkadaşımız; İskender Vekilimiz oradaydı, Komisyon Üyesi arkadaşımız. Bu 4 Komisyon Üyesi arkadaşımızın orada karşılaştığı muamele hiçbirinizi rahatsız etmedi mi ya? Arkadaşlar, ya dilinizle düzeltemiyorsanız -hani o Peygamber Efendimizin hadisi- umarım sözünüzle buğzediyorsunuzdur.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Burası sorguya çekme yeri mi?

OKAN KONURALP (Ankara) - Ya, kimseyi sorguya çekmiyorum, olur mu canım ya!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Olur mu böyle bir şey, kabul etmiyorum!

OKAN KONURALP (Ankara) - Ben böyle bir konuşma... Ne demek! Böyle bir konuşma yapmayacaktım Sayın Yüksel "iç mesele" dedi. Ya, 4 Komisyon üyesi arkadaşınıza polis orantısız bir müdahalede bulunmuş. Bu sizi rahatsız etmiyor mu? Ben de diyorum ki rahatsız... Bakın, birbirimizi... Size de yönelik bir muamele olursa rahatsız olmalıyız diyorum ya, bizim de rahatsız olmamız gerekirdi. Cümleme nasıl başladığım hâlde nasıl bir tepki veriyorsun? Olur mu ya!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Rahatsız olmamız sizi...

OKAN KONURALP (Ankara) - Ya, ben diyorum ki size de bir saygısızlık yapılsa bu beni de üzmeliydi. Ama olur mu ya!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Söyleyecek bir şey yok!

OKAN KONURALP (Ankara) - "Söyleyecek bir şey yok." ne demek?

Ben devam ediyorum, sözümü kesmeyin!

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 58

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Değerli arkadaşlar, karşılıklı tartışma yapmayalım.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sorgu yapıyorsun, böyle olur mu ya!

OKAN KONURALP (Ankara) - Sorgu yapmıyorum, hiç sorgu falan yapmıyorum!

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Konuralp, siz devam edin.

Değerli arkadaşlar...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Kendi işinize bakın, sizi ilgilendirmiyor!

OKAN KONURALP (Ankara) - Bakın, Sezgin Bey de ifade etti. Ne demek "Sizi ilgilendirmiyor." ya? Benim nasıl bir üslubum olduğunu bilirsiniz, yapmayın lütfen ya! Benim içim yanıyor. Diyorum ki size yönelik de bir saygısızlık olursa bu benim de derdim olmalı. 4 Komisyon Üyesi arkadaşımız yaşadığı muameleyi anlatıyor, "İç meseleniz." diyorsunuz. Olur mu öyle şey!

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Konuralp, siz devam edin.

OKAN KONURALP (Ankara) - Şimdi, Sayın Sezgin Tanrıkulu'nun da ifade ettiği gibi, bu Komisyonun öncelikli amacı ne ise, öncelikli gündemi ne ise onları yaşama geçirdiğimizde de eğer toplumsal rızayı kuramamışsak bu amaç maksadına varmış olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Devam edin.

OKAN KONURALP (Ankara) - Bu toplumsal rıza meselesine bir daha bakın, bakalım, hep beraber bakalım, önyargılarımızdan uzaklaşarak bakalım. Bakın, bir daha söylüyorum: Bu Komisyonun gerçek gündemi ne ise, öncelikli gündemi ne ise, atılması gereken öncelikli adımlar her ne ise bunları yaşama geçirdiğimizde de eğer toplumsal rıza üretememişsek maksat hasıl olmaz. O yüzden her birimiz üzerimize düşen görev ve sorumluluğun bilinciyle bir adım geri çekilelim ve bu yaşanan tabloya hep birlikte, vicdanımızla beraber yeniden bakalım.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 59

Teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Ekmen, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Geçen hafta Komisyon çalışmalarımız yoktu. Bu nedenle her birimizin sahada birtakım izlenimler toplama imkânı oldu ve yine bu süreci anlatan çalışmalarının bir parçası olduk. Gerçekten, bu Komisyonun kuruluşu, çalışmaları ve bugüne gelişinde büyük bir titizlik, büyük bir diplomatik incelik ve nezaket ve büyük bir kapsayıcılık gösterdiniz. Dinlemeler de önemli ölçüde bu kapsayıcılık zemininde devam ediyor, çok verimli dinlemeler yaptığımız da oluyor, beklemediğimiz dozda konuşmalar da oluyor burada. Ancak bu Komisyonun kuruluş amacı ile ilgili olarak 2 temel hususun öne çıktığını siz de zaman zaman ifade ediyorsunuz, biz de gözlemliyoruz.

Birincisi: Sürecin ihtiyacı olan bir eve dönüş yasasının mümkünse Meclisten bir mutabakatla çıkarılması.

İkincisi: Toplumsal desteğin artırılması ve toplumsal destek ve güvenle ilgili olarak Sayın Bahçeli de siz de Sayın Cumhurbaşkanı da sürekli olarak bir provokasyon riski ve tehdidinden bahsediyorsunuz. "Provokasyon" deyince de bizim aklımıza, eski usul, devlet içerisinde veya örgüt içerisinde kontrol dışı grupların yapabileceği faaliyetler geliyor. Fakat üzülerken ifade etmek gerekir ki 1 Ekim 2024'ten bugüne kadar bu sürece dair toplumsal destek ile güven arasındaki geniş makas farkı tamamen iktidarın doğrudan yargı eliyle yürüttüğü faaliyetler nedeniyle oluşmuştur, oluşmaktadır ve bu, bu sürecin kendisine en büyük haksızlıktır. Bu süreç, yüzyılın projesiyse -ki öyledir- bu sürecin mutlaka başarıyla tamamlanması gerekiyorsa -ki öyledir- burada herkesin üzerine düşen birtakım sorumluluklar vardır.

Yargının âdeta layüsel bir puta dönüştürülerek kutsanmasını da ne kadar yanlış bulduğumuzu bazen ifade ediyoruz ama bir vesileyle hatırlatmak isterim, yargı maalesef Türkiye'de hiçbir zaman hukukun bir aracı, hukuku uygulayan bir kurum olmamıştır. Kabul edelim ki cumhuriyetin ilk dönemi yargılamaları da bu örneklerle doludur ki Gazi Mustafa Kemal Atatürk vefat etmeden önce İstiklal Mahkemesi kararlarını bütün sonuçlarıyla birlikte ortadan kaldırmıştır ki bu aynı

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 60

zamanda o dönemdeki yargı uygulamalarının içeriğine dair kuvvetli bir işarettir. Darbe dönemi yargılamaları, olağanüstü dönem yargılamaları hepimizin hafızasında tazedir ve bunların hepsi dönemin bütün yargı mekanizmalarınca meşru, kanuni yargılamalardır; hukuki değildir, toplum vicdanında karşılığını bulamamıştır ama kanunidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Devam edin, buyurun.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, yakın döneme baktığımızda, başörtüsü yasağı AİHM tarafından denetlenmiş ve kabul görmüş bir yasaktır. Şimdi, biz buna hukuki mi diyeceğiz? AK PARTİ hakkındaki kapatma davası, Sayın Cumhurbaşkanının yasaklılığı, 367 krizi, iktidardan ayrıldıktan hemen sonra Refah Partisinin yaşadığı kapatma davası; hepsi döneminin kanuni uygulamalarıdır, kanuna uygundur ama hukuka uygun değildir.

Dolayısıyla, bizim sizden ve AK PARTİ'li dostlarımızdan istirhamımız şudur: Yargı faaliyetlerini salt bir yargı faaliyeti gibi kabul eden değerlendirmeler -bulabileceğim en nazik kelimeyi seçmeye çalışıyorum ama- bizim aklımıza hitap etmiyor, öyle diyeyim yani en nazik kelime bu olsun. Bizim aklımıza hitap etmeyen bu uygulamaları, lütfen, değerlendirin ve lütfen, bunun Türkiye üzerindeki ekonomik maliyetini hadi ondan da vazgeçtik, para pul olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Ama tarihin en büyük bu dönüşüm, değişim faaliyetinin üzerinde yarattığı güvensizliği tespit edelim. Toplumsal destek yüzde 70'lerde, güven yüzde 20'lerde. Bir şey daha söylüyorum: Herkes "Siyasi istikbalimizi buraya yatırdık." diyor. Doğru, yatırıldı. Arkadaşlar, yarın eve dönüş yasasını topluma izah edemeyiz, toplumdan gerekli desteği alamayız. Neden? Bu devam eden yargısal uygulamalar yoluyla. Dolayısıyla, bu konuların, sizin de hassasiyetinizi biliyor ve tahmin ediyoruz ama iktidar nezdindeki, buradaki dostlarımız aracılığıyla bir kere daha başta Cumhurbaşkanlığı olmak üzere yürütmenin gündemine taşınmasını rica ediyoruz.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 61

Teşekkür ediyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de komisyondaki bütün arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Evet, önemli bir iş yapıyoruz. Yaz dönemi ve yaz mesaisini burada 51 kişilik bir Komisyonda, Mecliste çalışan yasama uzmanlarından tutalım birçok arkadaşla yaz izni yaptırmadan -ki burada çalışan başka arkadaşlar da var- bu işi kotarmaya çalışıyoruz. Yeni bir dönem, Kürt ve Türk ittifakı, işte, deyim yerindeyse, sizin deyiminizle, iktidarın deyimiyle söylersek "İç cephenin tahkimatı" bizim deyimimizle "barış ve demokratik toplum süreci"ni yürütmeye çalışıyoruz ve bu zor süreçte sanırım, hepimizin gerçekten belki bin defa düşünüp bir kere konuşulması gereken bir dönemdeyiz, bir eşikteyiz; üzerine titrememiz gereken, deyim yerindeyse pamuklara sarmamız gereken tarihsel bir süreç yaşıyoruz ve heba olmaması, yeniden akamete uğramaması için de hepimizin hem kişi olarak hem parti olarak üzerine düşen sorumluluğu yapması gerekiyor.

Şimdi, bu 8'inci toplantımız sanırım 8 oldu değil mi? Ve burada çok çeşitli kesimleri dinledik, insanlar geliyor, burada davet ediyoruz, onların sözünü dinliyoruz, "Hele gelin" diyoruz, "Kürt sorunu var, siz bu sorunun çözümüne dair ne diyorsunuz, ne düşünüyorsunuz?" diye soruyoruz ama sanırım, buraya gelenlerin de kafası karıştırdır muhtemelen. Şöyle düşünüyor ve şöyle sorduklarını biliyorum ki arada görüştüklerimiz de bize de soruyorlar: "Ya, siz 'çözüm' diyorsunuz, Komisyon da kurmuşsunuz, biz de geldik ama gerçekten bu Komisyondan bir şey çıkar mı? Gerçekten bu süreç başarıya ulaşır mı?" diye soruyorlar. Tabii ki ya, bunun için buradayız diyoruz, "Ama öyle olur mu? Şu pratiğe bakın." diyorlar dönüp bize. Bu yapılanlar ile söylenenler arasında bir makas fark olduğunu, sanırım, hepimiz elimizi vicdanımıza koysak kabul ederiz. O anlamıyla bu makas farkını kapatmaya, gerçekten bu sürece zarar verecek, toplumsal güveni azaltacak, toplumsal desteği azaltacak, barışın toplumsallaşmasını engelleyecek yaklaşımlardan, pratiklerden, sözlerden, davranışlardan özenle kaçınmak gerekiyor. Hele de yapılanlar antidemokratikse, hele de yapılanlar hukuksuzsa... Çünkü biz ne diyoruz? Evet, bu Komisyon yüz

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 62

yıllık Kürt sorununu çözmeyecek ama demokratikleşmenin kapısını aralayacak diyoruz. Burası bir başlangıç, bir sürecin ilk adımını atıyoruz, bu süreç yavaş yavaş örülecek ve o kocaman demokrasi kapısını bu Komisyondan başlayarak hep beraber iteceğiz; Türkiye'yi demokratik bir ülke yapacağız, demokratik cumhuriyetle taçlandıracağız diyoruz. Cumhuriyeti demokrasiyle taçlandırmaktan bahsediyoruz. Doğal olarak şu sorular geliyor: "Bu pratiklerle mi?" "Bu antidemokratik uygulamalarla mı?" "Vekilinden, oraya giden gencine kadar herkese gaz sıkarak mı?" "Bir il örgütüne zorla girerek mi? Kayyum atayarak mı?" soruları peş peşe geliyor. Onun için, bunların hepimiz açısından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayınız, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Antidemokratik olan her şeyin karşısında birlikte durmamız gerekiyor. Derdimiz çok büyük, gerçekten derdimiz çok büyük; dönüp baktığımızda, bugün sadece ekonomik boyutunu ortaya koysak dünyanın maliyeti var ama 50 bin candan bahsediyoruz, 50 bin insandan, 50 bin yürekten; çarpın aileleriyle neye tekabül ediyor? Bu kadar büyük bir yaraya merhem arıyoruz, bu kadar büyük bir yarayı sarmaya çalışıyoruz; yeni bir kardeşleşme sürecini, yeni bir tarihsel ittifakı kurmaya çalışıyoruz; bölgesel risklerden, artan savaştan, altüst oluştan, kaostan bahsediyoruz ama ne yazık ki bütün bu sözlerimiz ile davranışlarımız örtüşmüyor, uyuşmuyor. Buradan hızla ama hızla geri adım atmak lazım; demokrasi hepimize lazım. Kürt sorununun çözümü de sadece biz Kürtlere değil hepimize lazım. Bu ülkede yaşayan 86 milyon yurttaşın, bu Komisyonda bulunan ve bulunmayan bütün partilerin sorunu, sokaktaki her bir yurttaşın sorunu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - O nedenle biraz daha sorumluluk duygumuzu artırma çalışalım.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 63

Biz, Sayın Meclis Başkanımızın nasıl zorlandığını da görebiliyoruz, nasıl itinayla süreci sürdürmeye çalıştığını, herkesi kapsamaya çalıştığını gerçekten görüyoruz. O zaman, Komisyonumuzun daha rahat çalışması, Komisyonumuzun çalışmalarının başarıya ulaşması için, bu sürecin de başarıya ulaşması için yeniden geri vitese takmamak, yeniden yeni ağır maliyetler yaşamamak için hepimizin durduğumuz her yerde belki de bazen sesini yükseltmesi ve hukuksuzluğa "Hukuksuzluk!" antidemokratik olana da "Antidemokratik!" demesi gerekiyor. Bunu burada bulunan bir kadın olarak, bir yurttaş olarak, bir milletvekili olarak, bu Komisyona inanan, güvenen, emek vermeye çalışan bir milletvekili olarak da hepimizin yeniden düşünmesi gerektiğini düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ben, Cumhuriyet Halk Partisindeki milletvekili arkadaşlarımıza -ki vekil arkadaşlarımız da oradaydı- çok çok geçmiş olsun diyorum ve bunların yeniden tekrarlanmaması için hepimizin hassasiyet göstermesi gerekiyor. Bu barış, hepimizin barışı ama bu barışı -hepimizin barışını- inşa etmek için de hepimizin sürece emek vereceği bir siyasal iklime, bir siyasal yaklaşıma, bir siyasal dile ihtiyacımız var. Daha fazla kutuplaştırarak bunu ne yazık ki kuramayız. Birilerini iterek, birilerini süreç dışı bırakacak pratikler sergileyerek bunu yapamayız. Onun için bir kez daha hepimizi düşünmeye ve bu tutumlardan vazgeçmeye çağırıyorum.

Tarihsel vebali çok büyük bir sorunla karşı karşıyayız. Çözemezsek vebali bizim boynumuza kalacak, çözersek gerçekten milyonların yüreğinde taht kuracak bir Komisyon.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Tarihe karşı, çocuklara karşı, bu halka karşı Türkiye halklarına karşı,

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 64

Orta Doğu halklarına karşı vicdani, insani, ahlaki sorumluluğumuzu da yerine getirmiş olacağız.

Biz, her birimiz, en azından kendi parti grubumdaki vekil arkadaşlarım - inanıyorum ki her biriniz öylesiniz- bu sorumlulukla bu yükü hissederek, o nedenle de her bir cümleyi tartarak burada bulunuyoruz ve gerçekten bu sefer telafisi belki de mümkün olmayacak bambaşka şeylere iş gidebilir. Onun için, lütfen hassasiyet, lütfen özen, lütfen özen, lütfen özen, lütfen çaba diyoruz.

Teşekkür ederim.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Şimdi, sözü bitireceğiz dedik, iki arkadaş daha söz istiyor.

Lütfen çok kısa...

Buyurun Sayın Şahin.

MEHMET ŞAHİN (Kahramanmaraş) - Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri; Komisyon konusundaki ve terörsüz Türkiye, terörün sonlandırılması ve silahın bırakılması konusundaki hassasiyetinizi, hepinizin hassasiyetini biliyorum, biz de bu konuda çok hassasiyet gösteriyoruz ama bir iktidar partisi milletvekili olarak burada bir arkadaşımızın "İktidar eliyle yürütülen süreç..." diye son yaşananları bir anlamda iktidar partisine yamamaya çalışmasını kabul etmiyorum, onu iade ediyorum.

Özellikle iktidar partisinin içinde olmadığı bir süreç. Ne şikâyet eden, edilen, herhangi bir şeyin içinde olmadığı bir süreci, öyle her gün, böyle biz sürecin içindeymişiz, iktidar bu şeyin içindeymiş gibi kimse yansıtmaya çalışmasın. Bunun içinde herhangi bir iktidar mensubu yok, mahkemeye başvuru yapanlar içinde bir iktidar mensubu yok. O açıdan, "İktidarın eliyle yargısal sürecin işletilmesi..." gibi bir cümleyi kabul etmiyorum.

Teşekkür ediyorum.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Başkanım, ben de bir söz istemiştim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 65

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Karslı, buyurun.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Değerli Başkanım, sizden, sonra söz istedik, nezaketiniz için teşekkür ediyorum.

Ben de çok uzatmayacağım, o yüzden hızlıca bir iki cümle söyleme gereği duydum.

Her biriniz gibi ben de ülkeme, milletime olan sorumluluğum gereği, herkesin gözünün, kulağının olduğu Komisyonda bir tarafı suçlama, buradan çıkacak sonuçların bakiyesini bir partiye ya da bir sürece yükleme çabasından vazgeçilmesi gerektiğinin, bu yola girmenin hepimize kaybettireceğinin altını çizmek istiyorum.

Burada yürüttüğümüz sürecin başarıya ulaşması hepimizin ortak emeliydi. Bugün burada farklı konfederasyonlardan gelen temsilcileri de dinledik ki hepsinin arkasında yüz binlerce emekçi, kamu çalışanı, işçi, memur var; onların da ortak derdi, ortak hedefi vardı: Terörsüz, huzurlu, adil bir Türkiye'ydi.

Bir hukukçu olarak, hukuku siyasetin dizayn ettiği değil; siyasetin meşruiyetini güvence altına alan temel çerçeveden yaklaşılması gerektiğini düşünüyorum, bunu ifade etme gerekliliği duydum. Hukuku darbe olarak görmek aslında halkın iradesini koruyan mekanizmaları küçümsemektir; tam tersine, halkın iradesinin sağlıklı bir şekilde ortaya çıkmasını garanti altına alan mekanizma olarak görmek lazım. Mahkeme kararını beğenmeyince "siyasi dizayn" mahkemenin kararını kabul edince "hukuk" reddedince "darbe" olarak nitelendirmemek gerektiğini düşünüyorum. Demokrasi herkesin hukuka uymasıyla ayakta kalır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Sayın Kayışoğlu, son söz sizin.

Buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, Komisyona -hani kendi adıma konuşuyorum- bütün samimiyetimle ve ülkemiz adına, geleceğimiz adına güzel işler yapacağımızı düşünerek geldim;

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 66

bunun için de bugüne kadar elimizden gelen bütün katkıyı sunmaya çalıştık arkadaşlarımızla ama iktidarın uyguladığı yargı eliyle siyaseti dizayn etme çabası neticesinde ve en çok da Komisyondaki AK PARTİ'li bazı arkadaşların dönem dönem yaptığı konuşmalar karşısında büyük hayal kırıklığı yaşıyoruz ve toplumun büyük kesimi de gerçekten büyük hayal kırıklığı yaşıyor.

Şimdi, bu Komisyonun amacı ne? Barışı sağlamak. Bu Komisyonun amacı ne? Terörsüz Türkiye, silahların bırakılması. Peki, seçilmiş milletvekiline -bir daha tekrarlıyorum, seçilmiş milletvekiline- böyle yüzünü gözünü hedef alarak bütün gaz şişesini boca ederse devlet adına yetki kullanan kamu gücü, nasıl olacak bu iş, nasıl olacak gerçekten? Benim aklım mı kıt yani anlamıyor muyum, ben mi anlamıyorum acaba? Yani anlayamıyorum sizin bu bakış açınızı. İçimizdeki çekişmeymiş(!) Peki, AK PARTİ kurulurken bir sürü arkadaşınız, yol arkadaşlarınız nerede şimdi? Siyasi partilerde hiç çekişme olmuyor mu, kişisel hırsları ön planda olan insanlar olmuyor mu? Yani iktidar bugün bir başkası olsa AK PARTİ'nin içerisinde aleyhine beyanda bulunacak bir kişi bulunamayacak mı yani bir kriminal tip bulunamayacak mı? Nasıl olduğunu ben size anlatayım isterseniz "Şaibe karıştırıldı." dediğiniz kurultayla ilgili ayrıntılara girelim isterseniz; Başkan söz versin, ben anlatayım; siz de inanıyorsanız "Evet, doğrudur." diyorsanız deyin. Yani bir tane kriminal tip bulursun, bir tane hırslı insan bulursun; aleyhine beyanda da bulunur, her şeyi de yapar ama yargıyı bugün çok açık bir şekilde kullanan saraydır, iktidardır; bu kadar açık. Yani yetkili mahkeme Ankara, ilk açılan davalardan biri Ankara ve bugün esasa girmiş "Olmaz." demiş. Madem hukukçusunuz, madem biliyorsunuz, siz de biliyorsunuz ki aynı konuda açılmış derdest bir dava varsa dava şartı yoktur, açılmaz İstanbul'da; o zaman neden İstanbul'daki mahkemenin kararını var sayıyorsunuz madem hukukçusunuz? İstanbul mahkemesi kendini nasıl yetkili kabul edebiliyor? Nasıl iki yıl geçmişken, iki yıl geçmişken hâlâ İstanbul Kongresini, Cumhuriyet Halk Partisinin kurultayını mahkemeler, asliye hukuk mahkemeleri tartışabiliyor, konuşabiliyor, ara kararlar verebiliyor, tedbir kararı verebiliyor? Böyle bir yargı düzeni var mı, böyle bir yargı yolu var mı, yargı yolu gasbı var mı ya? Nasıl bu kadar, böyle hukuk dışı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Tamamlayın lütfen.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 67

Buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Arkadaşlar, gerçekten, yani hâlâ bütün samimiyetimizle bu Komisyonun kuruluş amacını gerçekleştirebilmesi için buradayız ve biraz olsun vicdanınızı, hukukçuluğunuzu, biraz olsun Komisyondaki samimiyetinizi görmek istiyoruz. Bu, iç mesele falan değildir; doğrudan doğruya sarayın Cumhuriyet Halk Partisini kendi istediği sınırlar çerçevesine çekme hareketidir bunlar. Bunu bütün toplum da biliyor, bunu da vurgulamak istedim.

Teşekkürler.

TBMM BAŞKANI NUMAN KURTULMUŞ - Değerli arkadaşlar, teşekkür ederim.

Şimdi sizden bir şey daha istirham ediyorum: Hakikaten yaptığımız iş hepinizin çok büyük emek vererek buraya kadar getirdiğiniz bir işti. Tesadüfen başlamadı, ben çok yoğun temaslarımı müsait vaktimde sizlerle de özel olarak Komisyon toplantısı dışında paylaşıyorum. İmralı'dan gelen çağrı üzerine bunun bir şekilde Mecliste komisyon kurulması, Sayın Devlet Bahçeli'nin, Sayın Özgür Özel'in, diğer siyasi partilerin, YENİ YOL Grubunun, herkesin de "Mecliste bir grup kurulsun." kanaati ortaya çıktı. Sayın Cumhurbaşkanımızın başından itibaren "Bu işi ben siyasi hayatımın en önemli işlerinden biri olarak görüyorum ve bütünüyle bu işin içerisine elimi, ruhumu koyuyorum." diyerek sürece başlaması sonucu bu toplantılar buraya kadar geldi ve inanır mısınız, buraya davet edilen her bir arkadaşımız sizlerden gelen teklifler üzerine... Tabii, herkesi çağıramayız yani o kadar büyük, geniş vaktimiz yok ama herhâlde ana akım kuruluşların hepsini buraya çağırmaya gayret ettik. Hatta samimiyetinize binaen söylüyorum, bugün çağırdığımız kamu emekçileri, memur sendikalarıyla ilgili sendika... Memurlarda da, işçilerde de ilk 3 sendikayı çağıralım diye düşündük çünkü bildiğiniz gibi, ismi çok bilinmese bile üyesi olan çok sayıda sendika var. Fakat bir partimiz -burada bulunan bir parti- bir başka grubun da davet edilmesini istedi, aralarındaki üye sayısı farkı az olduğu için "Tamam." dedik, onu da çağırdık ve memur sendikalarından 4 tane sendikayı çağırdık ama bir tanesi son anda toplantıya katılmadı. Yani şunu söylemek istiyorum: Büyük bir hassasiyetle, evet, biz bu işi yapacaksak toplumun geniş mutabakatının

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 68

sağlandığı bir işi yürütmek mecburiyetindeyiz. Onun için, ısrarla söylediğim şey, tabii ki biz bu Komisyonda demokrasiyle ilgili meseleleri konuşacağız, Türkiye'nin kardeşliğini nasıl çoğaltabiliriz, bunları konuşacağız ama ana odağımızı kaybetmeden bunları sürdürmek zorundayız.

Ben ilk açış konuşmasında ifade ettim, vakit darlığı dolayısıyla çok söylemedim: Arkadaşlar, Doha'daki saldırı hepimizin gözünü açsın, sıradan bir saldırı değildir. Amerikan üslerinin yanında aslında adam "Sen beni tutmaya mecbur ve mahkûmsun." diyerek Amerika'ya da, o bombayı atarken mesaj vermiştir. "Sen bu bölgede hiçbir ülkeyi senin yanında bile olsa korumazsın, koruyamazsın." mesajı vermiştir. Şimdi, şunu bir kere daha söyledim, belki burada belki bir televizyon programında: Allah aşkına gözümüzü açalım. Bu adamlar... Bugün bir şey çok hoşuma gitti, konuşan bütün misafirlerimizin hepsi emperyalizmden, emperyalizmin bölge politikalarından, bunun Türkiye'ye ve bölge halklarına vereceği zarardan bahsetti. Şundan emin olun: Bu emperyalistler -kim olduğunu hepiniz en az benim kadar biliyorsunuz- AK PARTİ'lileri çok seviyor da CHP'lileri hiç sevmiyor değil veya tam tersi değil. İşte, DEM PARTİ'lileri çok seviyor da MHP'lileri sevmiyor değil. İnanın ki Türk'ten de Kürt'ten de Arap'tan da Sünni'den de Alevi'den de Dürzi'den de nefret ediyorlar, kim varsa bu bölge halkı. Dolayısıyla bunu görmek lazım ve önümüze tarihî bir fırsat çıkmış. Şimdi, burada konuşan arkadaşlarımızın siyasi backgroundları hepsinin farklıydı ama çok sevinerek gördüm ki hepsi bu emperyalist oyunun farkına vâkıf olmuşlar.

Şimdi, biz bu oyunu bozma gücüne sahip olduk, elimizde bir fırsat var. Ya biz bu fırsatı çok kısa sürede -tekraren söylüyorum, birtakım provokasyonların bunu heba etmesine imkân vermeden- ve toplumun büyük kesimlerince kabul edilecek bir üslupla bunu tamamlayacağız ya da Allah korusun, bu tarihî fırsatı heba edeceğiz. Bir arkadaşımız söyledi, toplumsal desteğin ben hâlâ çok yüksek olduğunu görüyorum, tedirginliklerin var olduğu, sürdüğü görülüyor, o da aşikâr. Bunları aşmamız lazım. Bunun için neler yapmamız gerekiyorsa yapmamız gerekiyor. En başta da bu Komisyonu siyasi partiler arasında bir atışma ya da hesaplaşma platformuna çevirmememiz lazım. Yani tabii ki ben Murat Bey'le ilk konuştuğumuzda dedim: "Tabii ki bu durum karşısında sizin Cumhuriyet Halk Partisinin pozisyonunu kamuoyunun önünde -gazeteci arkadaşlarımız burada-

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı
İncelenmemiş Tutanaktır

Komisyon: Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu

Tarih: 11/09/2025

Sayfa: 69

ifade etmeniz çok doğaldır." Bu imkânın burada... Ama bunun sebebi, müsebbibi burada, karşı tarafta -tesadüfen öyle oldu- oturan arkadaşlarımız değildir sizin açınızdan söylediğiniz konuların da. Dolayısıyla burada tabii ki hepimizin bir parti kimliği var ama sonuç itibarıyla bu meseleyi özellikle bölge meselelerine de bakarak daha yukarıdan bir gözle görmek ve çözüm için hızlı bir şekilde adımlarımızı atmak mecburiyetindeyiz.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Yarın, cuma günü saat 14.00'te yine bu salonda toplanacağız, 9'uncu Toplantımızı yapacağız. Bu sefer de işveren grupları, odalar, borsalar, ziraat odaları; onları dinleyeceğiz yani iş dünyası temsilcileriyle bir arada olacağız.

Çok teşekkür ediyorum.

İyi akşamlar diliyorum.

Kapanma Saati: 17.41